

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI
DAVOLASH FAKULTETI
ASAB KASALLIKLARI KAFEDRASI

5A 510116 «Tibbiy psixologiya» mutaxassisligidan
magistrlarni tayyorlash uchun
«Umumiy tibbiyot psixologiyasi» fanidan
ISHCHI O'QUV DASTUR

TOSHKENT

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

DAVOLASH FAKULTETI

ASAB KASALLIKLARI KAFEDRASI

«TASDIQLAYMAN»

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

Teshaev O.R. _____

«_____» _____ 2015 yil

5A 510116 «Tibbiy psixologiya» mutaxassisligidan magistrnlarni

tayyorlash uchun

«Umumiy tibbiyot psixologiyasi» fanidan

ISHCHI O'QUV DASTUR

Bilim sohasi: 500000 – Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot

Ta'lim sohasi: 510000 – Sog'liqni saqlash

Ta'lim yo'nalishi: 5510100 – Davolash ishi

Mutaxassislik: 5A 510116 – Tibbiy psixologiya

Toshkent - 2015

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv, ishchi o'quv reja va o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

1. **Ibodullayev Z.R.** - t.f.d., professor
2. **Raximbaeva G.S.** - t.f.d., professor, kafedra mudiri

Taqrizchilar:

1. **Ashurov Z.Sh.** – Toshkent tibbiyot akademiyasi psixiatriya va narkologiya kafedrasini mudiri, t.f.n, dotsent.
2. **Imamov A.A.** - Magistratura bo'limi boshlig'i.

KIRISH

Psixogen va psixosomatik kasalliklar eng ko'p tarqalgan kasalliklar sirasiga kiradi. Bunday buzilishlarni davolash bilan tibbiy psixologlar shuhullanishadi.

Terapevtik yo'nalishdagi barcha kasalliklarning deyarli 70 % psixosomatik buzilishlarni tashkil etadi va ularni o'rganish bilan tibbiy (klinik) psixologlar shug'ullanishadi. Shuningdek organik kasalliklarda kuzatiladigan funksional buzilishlarni ham tibbiy psixologiya o'rganadi. Bu esa davolash-profilaktika muassasalarida tibbiy psixologlar yordamidan keng foydalanishni taqozo etadi. Shu bois barcha rivojlangan davlatlarda tibbiy psixologlar yordamidan keng foydalanish yo'lga qo'yilgan. Bu davlatlarda har bir davolash maskanida tibbiy psixolog faoliyat ko'rsatadi.

Tibbiy psixolog (vrach-psixoterapevt, vrach-neyropsixolog, vrach-psixonevrolog) barcha zarur diagnostik tekshiruvlarni, yani KT, MRT, dupleks, EEG, UTT, EKG, laborator tekshiruvlarni mustaqil ravishda tavsiya etadi hamda psixodiagnostika va psixoterapiya usullarini qo'llaydi.

O'quv rejasiga binoan "Tibbiy psixologiya" mutaxassisligi bo'yicha magistraturada 3 yillik kunduzgi o'quv shakli ko'rib chiqilgan. Amaliy mashg'ulotlar uchun 1398 soat ajratilgan, ilmiy-amaliy ish (magistrlik amaliyoti) va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash 2835 soat, malakaviy amaliyot uchun 648 soat, Ilmiy-pedagogik ish uchun 567 soat (hammasi 118 hafta). Umumiy tibbiyot psixologiyasiga 498 soat ajratilgan.

Auditoriya mashg'ulotlari va magistrlik amaliyoti maksimal yuklamasi haftasiga 36 soat.

Mashg'ulotlar asab kasalliklari kafedrasida, ruhiy kasalliklar kafedrasida, psixonevrologik dispanserlarda, terapeviya bo'limlarida, konsultativ poliklinikalarda hamda O'zbekiston Respublikasining barcha ilmiy-tibbiy markazlarida, xususiy klinikalarda, psixologiya va psixoterapiya markazlarida olib boriladi.

Mutaxassislik bo'yicha nazariy o'qitish seminar mashg'ulotlari tarzida o'tkazilib, 2 ta tematik bo'limdan (umumiy tibbiyot psixologiyasi, xususiy tibbiyot psixologiyasi). tashkil topgan. Ushchi o'quv dasturining "Umumiy tibbiyot psixologiyasi" qismida magistrlar miya va ruhiyat shakllanishining psixofiziologik bosqichlari, sezgi va idrok, diqqat va xotira, nutq va tafakkur, ong, shaxs, temperament, xarakter, hissiyot va stress xaqidagi zamonaviy bilimlarni rivojlantirishadi, psixogigiyena, psixoprofilaktika, psixoanaliz, gipnoz, geshtalterapiya, bixeviorizm va shular kabi psixodiagnostik va psixoterapevtik usullarni qo'llash texnikasining umumiy asoslarini o'zlashtirishadi. Magistrlar shuningdek tibbiy psixologiyada funksional diagnostika usullari, psixofarmakoterapiyaning asosiy tamoyillarini o'zlashtirishadi va bilimlarini rivojlantirishadi.

Amaliy o'qitish (magistrlik amaliyoti) klinikalarning diagnostik va terapevtik yo'nalishdagi bo'limlarida o'tkazilib, bu erda magistrlar har bir rotatsiyaga tegishli amaliy ko'nikmalar ro'yxatiga ko'ra bemorlarni kuratsiya qiladilar, qo'shimcha tekshirishlar natijalarini mustaqil interpretatsiya qiladilar, psixodiagnostika, psixoterapiya va tibbiy-psixologik yordam muolajalarini amalga oshiradilar.

1.1. O'qitishning maqsadi

Tibbiy psixologiya mutaxassisligidan magistraturada o'qitishning maqsadi mutaxassis sifatida sertifikat va keyinchalik litsenziyaga mos zamonaviy tibbiy amaliyotga zarur hajmdagi bilimga, mahoratga va amaliy ko'nikmaga ega bo'lgan yuqori malakali tibbiy psixologlarni tayyorlash.

1.2. O'qitishning vazifalari:

- tibbiyot psixologiyasining tibbiy fanlar ichida va sog'liqni saqlash tizimida tutgan o'rni, aholi ruhiy sa'lomatligini saqlashda tibbiy-psixologik xizmatning ahamiyati xaqida zamonaviy bilimlarni shakllantirish;
- miya va ruhiy jarayonlar, analizatorlar, miyaning funksiyonal bloklari, markaziy nerv sistemasining filo-va ontogenezi, xaqida zamonaviy bilimlarni rivojlantirish;
- ruhiyat shakllanishi va psixofiziologik rivojlanishning asosiy bosqichlari xaqida zamonaviy

bilimlarni takomillashtirish;

- tibbiy psixologiyada bilish jarayonlari, ya'ni sezgi va idrok, diqqat va xotira, nutq va tafakkur, ong haqidagi zamonaviy bilimlarni rivojlantirish;
- shaxs, temperament, xarakter, hissiyot va stress xaqidagi zamonaviy bilimlarni takomillashtirish va rivojlantirish;
- psixogigiyena va psixoprofilaktika xaqidagi zamonaviy bilimlarni rivojlantirish;
- psixoanaliz va psixodinamik terapiya xaqidagi bilimlarni shakllantirish;
- geshtaltpsixologiya, bixeviyorizm xaqidagi bilimlarni shakllantirish;
- psixologik suhbat o'tkazish qonun-qoidalari va psixologik testlardan foydalanishning umumiy uslublari xaqidagi bilimlarni shakllantirish va takomillashtirish;
- psixoterapiyaning umumiy qonun-qoidalari xaqidagi bilimlarni shakllantirish va takomillashtirish;
- gipnoz texnikasini o'zlashtirish va gipnoterapiya usullarini o'rganish;
- tibbiy psixologiyada funksional diagnostika usullari, ya'ni EKG, EEG, rentgen, MRT, dupleks, UTT va laborator tekshiruvlar xaqidagi bilimlarni shakllantirish va takomillashtirish;
- neyropsixologik sindromlarning shakllanish mexanizmlari, topografiyasi, diagnostikasi va neyropsixologik tekshirish hamda neyropsixologik testlardan foydalanish usullari xaqidagi bilimlarni shakllantirish va rivojlantirish.

1.3. Fan bo'yicha magistrning bilimiga, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar

«Umumiy tibbiyot psixologiyasi» fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida magistr:

- O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash organlarining tibbiy-psixologik xizmatiga tegishli buyruq va normativ hujjatlar haqida;
- tibbiy psixologiyaning dolzarb muammolari va tibbiy-psixologik yordamning ustuvor yo'nalishlari, aholi orasida psixogen va psixosomatik buzilishlarni aniqlashda yangi texnologiyalar haqida;
- umumiy tibbiyot psixologiyasining asosiy tamoyillari, psixogigiyena va psixoprofilaktikaga oid zamonaviy yondashuvlar xaqida;
- oliy ruhiy funksiyalar va zamonaviy neyropsixologiyaning tibbiyotda tutgan o'rni haqida;
- umumiy tibbiyot psixologiyasida kompyuter texnologiyalarining o'rni, asosiy elementlari, Internet vositalari, axborotlar qidirish, ma'lumotlarni saqlash haqida;
- umumiy psixoterapiyaning asosiy yo'nalishlari, ya'ni ratsional psixoterapiya, kognitiv psixoterapiya, psixodinamik terapiya, geshtalterapiya, bixeviorizm, gipnoterapiya asosiy tamoillari haqida;
- operatsion tizimlar, elektron pochta, anjumanlar va taqdimotlarni tashkillashtirish haqida **bilishi kerak**;
- bemorlar bilan psixologik suhbatlar o'tkazish, sezgi va idrok, diqqat va xotira, nutq va tafakkur, ong, hissiyot va stress buzilishlarini tekshira olish;
- qo'shimcha, ya'ni EEG, EKG, MRT, UTT, rentgen, dupleks va laborator tekshirish natijalari interpretatsiya qila olish;
- nevrologik va neyropsixologik tekshiruvlarni o'tkaza olish va neyropsixologik testlarni qo'llay olish;
- har qanday toyifadagi bemorlarga psixoreabilitatsiya tadbirlarini o'tkaza olish, tibbiy hujjatlarni yuritish **ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak**;
- umumiy tibbiyot psixologiyasi doirasida o'tkaziladigan zamonaviy psixodiyagnostika usullari va asosiy psixologik testlarni qo'llash;
- psixogen buzilishlarga olib keluvchi xatarli omillarni izlab topish, psixogigiyena va psixoprofilaktika tadbirlarini o'tkaza olish, shaxs va temperament tiplari hamda insonning xarakterologik xususiyatlarini aniqlay olish **malakalariga ega bo'lishi kerak**.

1.4. Seminar mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

- o'rganiladigan adabiyotlarni konspekt qilish;
- seminar mashg'ulotlarning dolzarb mavzulari bo'yicha anjumanlarda ishtirok etish uchun ma'ruzalar tayyorlash;
- seminar mashg'ulotlarni dolzarb mavzulari bo'yicha jadvallar, grafiklar va diagrammalar tuzish;
- seminar mashg'ulotlar paytida muammoli masalalarni yechish;
- seminar mashg'ulotlar uchun prezentatsiyalar tayyorlash va uni taqdim etish.

1.5. Magistrlik amaliyotiga bo'lgan talablar

- sezgi va idrok, diqqat va xotira, nutq va tafakkur, ong, hissiyot, shaxs, temperament va xarakter tiplarini psixologik suhbatlar orqali va psixologik testlar yordamida yuqori darajada tekshira olish;
- aholi orasida va sog'liqni saqlash tizimiga qarashli maskanlarda psixogigiyena va psixoprofilaktika tadbirlarini yuqori darajada o'tkaza olish;
- ratsional psixoterapiya, kognitiv psixoterapiya, psixodinamik terapiya, geshtaltterapiya, bixeviorizm va gipnoterapiya usullarini qo'llay olish;
- qo'shimcha tekshiruvlar, ya'ni EEG, EKG, MRT, UTT, rentgen, dupleks va laborator tekshirish natijalari interpretatsiya qila olish;
- nevrologik va neyropsixologik tekshiruvlarni o'tkaza olish va neyropsixologik testlarni yuqori darajada qo'llay olish;
- klinik, pata'logoanatomik anjumanlarda va klinik tahlillarda ishtirok etish;
- tematik kasallarni tahlil qilish;
- mutaxassis konsultantlar ko'ruvlarida va psixodiagnostik va psixoterapevtik muolajalarda ishtirok etish;
- ambulator kartalar, kasallik tarixnomasi, statistik ta'lonlar va boshqa tibbiy-psixologik hujjatlarni to'ldirish;
- har kunlik protokollarni magistrning mustaqil ishtiroki qismi bilan to'ldirish;

1.6. Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

Tibbiyot oliy o'quv yurtlarining klinik va terapevtik kafedralarida umumiy amaliyot vrachlarini tayyorlash dasturiga ko'ra "Tibbiy psixologiya" mutaxassisligi bo'yicha magistraturada o'qitish davomida orttirilgan bilim va mahoratga asoslanadi va quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Normal anatomiya (markaziy nerv sistemasi tuzilishi, nerv sistemasining filo- va ontogenezi)

2. Normal fiziologiya (markaziy neyronlar fiziologiyasi, MNS va somatovitseral munosabatlar, analizatorlar, bosh miyada kechuvchi neyrofiziologik jarayonlar, sinapslarda neurotransmitterlar faoliyati)

3. Patologik anatomiya va gistologiya (nevrologik va neyropsixologik kasalliklarda kasallikning makro- va mikroskopik substrati)

4. Patologik fiziologiya (psixogen va psixosomatik kasalliklarning neyro- va psixofiziologik mexanizmlari, psixogeniyalarda dominanta tamoyili, psixotrop dorilarning markaziy nerv sistemasi va ruhiyatga ta'siri).

5. Bioximiya (psixogen va psixosomatik kasalliklarning neyrokimyoviy mexanizmlari).

6. Mikrobiologiya (infektsion kasalliklarda etiologik agentning mikrobiologik va biokimyoviy tavsifi, ularni aniqlash usullari va qo'zg'atuvchiga qarshi optimal davolashni tanlash usullari)

7. Ichki kasalliklar propedevtikasi (bemorlarni so'rab-surishtirish, tekshirishning fizikal usullari, klinik va funksiyonal sindromlarni farqlash usullari, fobiya va yatropatiyalar).

8. Ichki kasalliklar (ichki a'zolarining funktsiyonal va organik tipdagi kasalliklari, ularning etiologiyasi, patogenezi, tasnifi, klinik ko'rinishlari, asoratlari, diagnostikasi, differentsial diagnostikasi, kompleks davosi, reabilitatsiya va profilaktikasi, fobiya va yatropatiyalar).

9. Xirurgik kasalliklar (xirurgik kasalliklarda bemorlar psixologiyasi, neyroxirurgiya amaliyotida neyropsixologik sindromlar diagnostikasi, fobiya va yatropatiyalar).

10. Anesteziologiya va reanimatologiya (organik va psixogen tipdagi komalar, o'tkir stress va urgent holatlarda tez tibbiy-psixologik yordam ko'rsatish tadbirlari, fobiya va yatropatiyalar).

11. Infektsion kasalliklar (diagnostik mezonlari va ko'p uchrovchi infektsion kasalliklarni davolash tamoiyllari, infeksiya bilan bog'liq fobiyalar, neyrorespirator buzilishlar, fobiya va yatropatiyalar).

12. Ftiziatriya (sil kasalligida bemorlar psixologiyasi, ushbu kasallir bilan bog'liq fobiyalar, yatropatiyalar)

13. Endokrinologiya (endokrinologik kasalliklarda bemorlar psixologiyasi, asab va ruhiyat buzilishlari bilan bog'liq endokrin kasalliklar, fobiya va yatropatiyalar)

14. Klinik allergologiya (allergologik kasalliklarda bemorlar psixologiyasi, psixogen astmalar va boshqa tipdagi psevdallergik sindromlar, fobiya va yatropatiyalar)

15. Oftalmologiya (oftalmologiya amaliyotida bemorlar psixologiyasi, psixogen tipdagi amavroz va ambliyopiyalar, fobiya va yatropatiyalar)

16. Dermatovenerologiya (teri-tanosil kasalliklarida bemorlar psixologiyasi, psevdodermatologik sindromlar, fobiya va yatropatiyalar)

17. Gematologiya (gematologiya amaliyotida bemorlar psixologiyasi, qon kasalliklari bilan bog'liq fobiyalar, fobiya va yatropatiyalar)

18. Kasb kasalliklari (kasb kasalliklari bilan bog'liq psixogen buzilishlar, nerv sistemasi zaxarlanishi bilan bog'liq psixoemotsiyonal sindromlar, fobiya va yatropatiyalar)

19. Akusherlik va ginekologiya (akusherlik va ginekologiya amaliyotida bemorlar psixologiyasi, klimakterik sindromda psixoemotsiyonal buzilishlar, psevdohomiladorlik, tug'riq bilan bog'liq psixozlar, fobiya va yatropatiyalar).

20. Onkologiya (onkologik kasalliklarda bemorlar psixologiyasi, kanserofobiyalar, yatropatiyalar).

21. Psixiatriya (ruhiy kasalliklarda bemorlar psixologiyasi, reaktiv psixozlar, psixotrop dorilar bilan davolash asoratlari va unda tibbiy-psixologik yordam ko'rsatish tamoiyllari, fobiya va yatropatiyalar).

22. Asab kasalliklari (nevrologik va neyropsixologik statusni tekshirish usullari va ularning tibbiy-psixologik diagnostikada ahamiyati, asab kasalliklarida bemorlar psixologiyasi, neyropsixologik sindromlar, psevdonevrologik buzilishlar, fobiya va yatropatiyalar).

23. Otorinilaringologiya (LOR a'zolari kasalliklarida bemorlar psixologiyasi, prozopalgiiyalar, fobiya va yatropatiyalar).

24. Stomatologiya (stomatologik kasalliklarida bemorlar psixologiyasi, prozopalgiiyalar, fobiya va yatropatiyalar).

25. Klinik farmakologiya (psixogen buzilishlarni davolashda farmakoterapiya, psixotrop dorilar farmakodinamikasi va farmakokinetikasi, ularning asoratlari, polipragmaziya bilan bog'liq psixoemotsional buzilishlar, fobiya va yatroptiyalar).

1.7. Na'zorat turlari

1. **Joriy na'zorat – seminar** mashg'uloti mavzusi bo'yicha suhbat va testlarni yechish shaklida o'tkaziladi (3 ta baho – bilimi, faolligi, test natijasi), rotatsiya bo'yicha kunlik amaliy ko'nikmalarni bajarishiga qarab baholanadi.
2. **Oraliq na'zorat** – fan bo'yicha har bir bobni tugatgandan keyin suhbat va testlarni yechish shaklida o'tkaziladi (3 ta baho – bilimi, faolligi, test natijasi), rotatsiya tugatgandan so'ng egallagan amaliy ko'nikmalarni bajarishiga qarab baholanadi.
3. **Yakuniy na'zorat** – har semestr yakunida suhbat va testlarni yechish shaklida o'tkaziladi.
4. **Yakuniy davlat atttestatsiyasi** – magistrlik dissertatsiyasi himoyasi va test sinovlari shaklida o'tkaziladi.

1.8. Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogic texnologiyalar

O'quv jarayoni bilan bog'liq ta'lim sifatini belgilovchi holatlar quyidagilar: yuqori ilmiy-pedagogik darajada dars berish, muammoli ma'ruzalar o'qish, darslarni savol-javob shaklida qiziqarli tashkil qilish, ilg'or pedagogic texnologiyalardan va multimediya vositalaridan foydalanish, magistrnlarni klinik fikrlashga undaydigan muammolarni ular oldiga qo'yish, talabchanlik, talabalar bilan individual ishlash, erkin muloqat yuritishga, ilmiy izlanishga jalb qilish.

Magistraturada “Tibbiy psixologiya” fanini o'qitishda quyidagi asosiy konseptual yondashuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim Bu ta'lim o'z mohiyatiga ko'ra ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarini to'laqonli rivojlanishlarini ko'zda tutadi. Bu esa ta'limni loyihalashtirilayotganda, albatta, ma'lum bir ta'lim oluvchining shaxsini emas, avva'lo, kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan bog'liq o'qish maqsadlaridan kelib chiqqan holda yondashuv nazarda to'atilganadi.

Tizimli yondashuv. Ta'lim texnologiyasi tizimning barcha belgilarini o'zida mujassam etmog'i lozim: jarayonning mantiqiyliigi, uning barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'langanligi, yaxlitligi.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv. Shaxsning jarayonli sifatlarini shakllantirishga, ta'lim oluvchining faoliyatni aktivlashtirish va intensivlashtirish, o'quv jarayonida uning barcha qobiliyati va imkoniyatlari, tashabbuskorligini ochishga yo'naltirilgan ta'limni ifodalaydi.

Dia'logik yondoshuv. Bu yondoshuv o'quv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning o'z-o'zini faollashtirishi va o'z-o'zini ko'rsata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish. Demokratik, tenglik, ta'lim beruvchi va ta'lim oluvchi faoliyat mazmunini shakllantirishda va erishilgan natijalarni baholashda birgalikda ishlashni joriy etishga e'tiborni qaratish zarurligini bildiradi.

Muammoli ta'lim. Ta'lim mazmunini muammoli tarzda taqdim qilish usuli ta'lim oluvchi faoliyatini aktivlashtiradi. Bunda ilmiy bilimni ob'ektiv qarama-qarshiligi va uni hal etish usullarini ijodiy tarzda qo'llanilishi dialektik mushohadani shakllantiradi va rivojlantiradi natijada talabani mustaqil ijodiy faoliyati ta'minlanadi.

Axborotni taqdim qilishning zamonaviy vosita va usullarini qo'llash – yangi kompyuter va axborot texnologiyalarini o'quv jarayoniga tatbiq etish.

O'qitishning usullari va texnikasi. Ma'ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallash), muammoli ta'lim, keys-stadi, pinbord, paradoks va loyihalash usullari, amaliy ishlar.

O'qitishni tashkil etish shakllari: dia'log, muloqot hamkorlik va o'zaro o'rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh.

O'qitish vositalari o'qitishning an'anaviy shakllari (darslik, ma'ruza matni) bilan bir qatorda – kompyuter va axborot texnologiyalari.

Kommunikasiya usullari: tinglovchilar bilan operativ teskari a'loqaga asoslangan bevosita o'zaro munosabatlar.

Teskari a'loqa usullari va vositalari: kuzatish, blis-so'rov, oraliq, joriy va yakuniy na'zorat natijalarini tahlili asosida o'qitish diagnostikasi.

Boshqarish usullari va vositalari: o'quv mashg'uloti bosqichlarini belgilab beruvchi texnologik xarita ko'rinishidagi o'quv mashg'ulotlarini rejalashtirish, qo'yilgan maqsadga erishishda o'qituvchi va talabaning birgalikdagi harakati, nafaqat auditoriya mashg'ulotlari, balki auditoriyadan tashqari mustaqil ishlarning na'zorati.

Monitoring va baholash: o'quv mashg'ulotida ham butun kurs davomida ham o'qitishning natijalarini rejali tarzda kuzatib borish. Kurs oxirida preparatlar diagnostikasi va test topshiriqlari yordamida tinglovchilarning bilimlarini baholash.

“Umumiy tibbiyot psixologiyasi” fanini o'qitish jarayonida kompyuter texnologiyasidan, o'rgatuvchi kompyuter dasturlaridan foydalaniladi, mavzular bo'yicha tarqatma materiallardan tayyorlanadi. Tabalar bilimini baholash og'zaki, kompyuterli test shakllarida amalga oshiriladi.

1.9. Kasbiy faoliyat turlari

davolash-profilaktik:

- bemorlarda psixogen va psixosomatik kasalliklarini aniqlash va (kam invaziyali usullarni qo'shib) tibbiy-psixologik, shu jumladan tezkor yordam ko'rsatish uchun zarur bo'lgan to'la hajmdagi ko'nikmaga ega bo'lgan yuqori malakali tibbiy psixolog sifatida mustaqil amaliy faoliyat ko'rsatish;

- ko'p tarqalgan psixogen buzilishlar va psixosomatik kasalliklarini kamaytirish maqsadida psixogigiyena va psixoprofilaktika tadbirlarini amalga oshirish.

ilmiy-tadqiqot va eksperimental:

- psixogen buzilishlar hamda psixosomatik kasalliklar diagnostikasi, psixofarmakoterapiyasi va profilaktikasida yangi texnologiyalarni ishlab chiqish va izlanish, o'tkazilgan tadqiqotlarning natijalarini tahlil qilish, umumlashtirish va joriy qilish;

- asosiy psixogen buzilishlar va psixosomatik kasalliklarning tarqalishini baholash va xatarli omillarini aniqlash uchun epidemiologik tekshiruvlarni amalga oshirish, shuningdek ularning salmog'ini kamaytirish uchun profilaktik tadbirlarni ishlab chiqish;

- psixogen buzilishlar va psixosomatik kasalliklarda ayrim patologik jarayonlarni modellashtirish va patogenezini o'rganish.

pedagogik:

- tibbiyot OTM larida pedagogik faoliyatni amalga oshirish.

tibbiy-ijtimoiy:

- psixogen buzilishlar va psixosomatik kasalliklarda bemorlarning ijtimoiy va kasbiy reabilitatsiyasi bo'yicha tadbirlarni amalga oshirish, ularning hayot tarzini yaxshilash.

tashkiliy-uslubiy:

- shifokor-mutaxassislar bilan psixogen buzilishlar va psixosomatik kasalliklar diagnostikasi va davolashdagi yangi texnologiyalar bo'yicha tematik va metodik seminarlar va konsultatsiyalar o'tkazish.

mamuriy-boshqaruv:

O'zbekiston Respublikasi SSV tizimidagi umumiy yoki ixtisoslashgan har xil tashkilotlarga mamuriy rahbarlik qilish, ilm va fan Davlat qo'mitalarida ishlash.

2.O'qish jarayonini tashkil qilish

2.1. Dastur direktorining majburiatlari:

- Dastur akkreditatsiyasi bilan bog'liq bo'lgan tashkiliy ishlarni qilib borish, shuningdek Sog'liqni Saqlash Vazirligi hay'ati uchun zarur bo'lgan barcha xujjatlarni o'z vaqtida taqdim etish.
- Qabul qilingan standartlarga muvofiq o'quv jarayoni bilan bog'liq bo'lgan barcha tashkiliy ishlar bo'yicha masalalarni yechish. O'quv jarayonini material-texnik ta'minoti va o'qitish personalni tarkibiga institutning malakali va tajribali xodimlarini tanlash va tayinlash. Bunda shunday sharoitlarni yaratilishi kerakki, xodimlar uchun pedagogik va trenerlik faoliyati moddiy rag'batlantirish hamda kelgusida yuksak lavozimlarni egallash mumkinligi kabi imkoniyatlarni berishi kerak. Bu esa xodimlarni tanlov asosida qabul qilishga sharoit yaratadi.
- O'quv jarayoni bilan bog'liq barcha xujjat va hisobotlarni olib borish.
- Magistrlar faoliyatini muntazam na'zorat qilish (joriy, oraliq, yakuniy va b.q.) olib borish. Shuningdek, magistrning nazariy bilimi, amaliy ko'nikmalari, ilmiy ishi, chet tillarini o'rganish darajasi va boshqalarni na'zorat qilish.
- Magistrning individual baholash va ovoza qilish yo'li bilan magistr orasida raqobat yaratilishiga etarli ahamiyat berish. Bunda: eytakchi va faol magistrning moddiy rag'batlantirish, qoloqlarini esa jarima qilish, kerak bo'lgan hollarda o'qishdan chetlatish choralarini qo'llash kabi usullarni imkon qadar tadbqiq qilish.
- Magistrning normal o'qishii va ishlashi uchun yetarli sharoitlarni yaratish (shuningdek, ularni ish o'rinlari, forma va boshqalar bilan ta'minlash). Magistrning o'qishi jarayoni sifatiga ta'sir etadigan maishiy, shaxsiy va boshqa muammolarni yechishda yordam berish.
- Anonim anketalash yo'li bilan fakultet faoliyati va dasturini baholash hamda na'zorat qilish.
-

2.2. Moderator va trenerlar majburiyatlari:

- Direktor rahbarligi ostida mazkur institut dasturini kundalik bajarilishini na'zorat qilish. Kelgusida o'quv jarayoniga jalb qilingan barcha xodimlar mutaxassis sifatida sertifikatlangan va litsenziyalangan bo'lishlari kerak.

- Xar bir seminar darslar maqsadi va mazmuni aniqlangan va shakllangandan (dastur direktori bilan birgalikda) so'ng, moderatorlar o'quv darsi rejasini tuzadilar, zarur bo'lgan adabiyotlar ro'yxatini aniqlaydilar, slaydlar va boshqa kerakli demonstrativ materiallar tayyorlaydilar, seminarlar uchun savollarni va test na'zoratini o'tkazish uchun kompyuter dasturlarini tuzadilar. (Boshlang'ich bosqichda yozma shaklda test na'zoratini o'tkazishga ruxsat etiladi). O'quv jarayonida kerakli materiallar dastur direktori bilan maslahatlashib, oxirgi varianti qabul qilinadi. Xar bir mavzuga oid test savollari xalqaro talablarga mos kelishi kerak.

- Xar bir konkret rotatsiya uchun maqsad va vazifalari aniqlangandan va shakllangan so'ng (dastur direktori bilan birgalikda) hamda amaliy ko'nikmalar ro'yxati tuzilgandan so'ng, alohida rotatsiya trenerlari amaliy mashg'ulotlar rejasini shunday tuzadilarki, magistrning manipulyatsiyalar, muolajalar va operatsiyalar bajarilishida shaxsiy qatnashish foizi asta-sekin ortib borishi kerak. Ko'rsatilgan rejalar xam dastur direktori bilan tasdiklarishi kerak. Xar oy va rotatsiya so'ngida rotatsiya trenerlari magistr ishlari baho beradilar hamda yakuniy tavsifnoma tayyorlaydilar.

Umuman olganda o'quv dasturini tadbqiq qilishda pedagog-ustozlarning faoliyati, trener va direktorlar boshchiligida magistrning davolash ishlari qatnashish darajasiga qarab baholanadi.

Magistrlarning majburiyatlari va huquqlari

Majburiyatlari:

- Magistrlarning asosiy majburiyati bo'lib, dasturda ko'rsatilgan nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni egallash.
- Magistrlar kundalik bajariladigan ishlarni aks ettiradigan yozuvlarni olib borish (a'lohida rotatsiyalarda egallagan amaliy ko'nikmalar, navbatchilik va b.). Bunda rotatsiya trenerlari tasdiqlangan holda, magistrning qatnashish foizi % larda ko'rsatilishi kerak.
- Har oyda va a'lohida rotatsiyalar so'ngida trener imzolagan shaklda dastur direktoriga joriy va yakuniy hisobotlarni taqdim etish.
- Barcha ezuvlar, rejalar, hisobotlar, raportlar, tavsifnomalar hamda baho, qaydlar, dastur direktorining magistrga bildirilgan noroziliklari aks ettirilgan boshqa xujjatlar xronologik tartibda a'lohida fayllarda to'planib, magistraturada o'qishi muddati tugaguncha saqlanishi kerak. Yuqori tashkilotlar tomonidan so'ralganda, ularni taqdim etish; magistr sertifikatlangandan va litsenziyalangandan so'ng esa institut arxiviga topshirish kerak.
- Magistrlar o'quv seminarlarida faol qatnashishi shart, chunki ularning nazariy bilimlaridan tashqari davomatiga xam a'lohida etibor beriladi va baholanadi.
- Tasdiklangan reja bo'yicha magistrlar kompyuter testi bo'yicha joriy va yakuniy na'zoratdan utdilar.
- Magistrlar klinikada haftada bir marta navbatchilikda turishadi va navbatchilikda bajargan ishlari tugrisida ertalabki anjumanda axborot berishadi va yozma bayonnoma yozishadi. Ushbu bayonnoma kura magistr navbatchilikdagi ishlarda qatnashishi ulushi kurstiladi va masul navbatchi tomonidan imzolanadi
- Magistrlar xar kungi anjumanlardan tashqari ilmiy-amaliy anjumanlar, aprobatziyalar, seminarlar va boshqa ilmiy-amaliy anjumanlarda ishtirok etishi lozim.
- Magistrlar o'zlarining chet tili bo'yicha bilimlarini oshirib borishi shart.

Huquqlari:

- magistr hafta mobaynida bir kun dam olish huquqiga ega;
- magistr o'quv yili mobaynida 4 haftalik to'lanadigan ta'tilga chiqish huquqiga ega;
- magistr 24 soat ish kuni davomida yoki navbatchilik davomida dam olish huquqiga ega.

2.4. O'quv bazalari ta'minoti

Magistraturada "Tibbiy psixologiya" mutaxassisligidan TTA davolash fakultetining asab kasalliklari kafedrasida, ruhiy kasalliklar kafedrasida, psixonevrologik dispanserlarda, ilmiy-tibbiy markazlarda o'qitiladi.

Auditoriyalar soni - 3 (120 m²), mebel, slaydlar komplekti, disklar va videofilmlar to'plami bilan taminlangan 3 nafar kompyuter, darsliklar va o'quv qo'llanmalari, tibbiy jurnallar bilan ta'minlangan kutubxona.

Kafedra klinikasi koykalari soni 80 ta. Bazada o'uyidagi bo'limlar mavjud: psixosomatik tibbiyot bo'limi, nevrologiya, psixiatriya, psixonevrologik dispanser, konsultativ poliklinika va terapiya bo'limlari. TTA I klinikasi hududida joylashgan tibbiy markazlar, xususiy klinikalar.

Shunday qilib "Tibbiy psixologiya" mutaxassisligidan magistralar zamon talablariga mos bo'lgan yirik tibbiyot muassasalarida o'qitiladi.

2.5. Mutaxassislik fanlari bloki bo'yicha soatlar hajmi

№	Blok nomi	O'quv yuklamasi, soatlarda		
		Umumiy yuklama hajmi	Auditoriya seminar mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim
1	Seminar mashg'ulotlari			
1.1	Umumiy tibbiyot psixologiyasi	498	400	98
1.2	Xususiy tibbiyot psixologiyasi	900	520	380
	Jami	1398	920	478

3. Tematik bloklar bo'yicha seminar mashg'ulotlar mavzulari

№	Mavzular	O'quv yuklamasi, soatlarda		
		Umumiy yuklama hajmi	Auditoriya seminar mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim
1	2	3	4	5
I. Tematik bo'lim. Umumiy tibbiyot psixologiyasi				
1.	1-o'quv yili			
1.1.	Tibbiyot psixologiyasi fani va uning asosiy vazifalari. Psixologiyaning tibbiyotda tutgan o'rni. Tibbiy psixologiyaga oid klassik va zamonaviy ta'limotlar.	20	12	8
1.2.	Nerv sistemasi tuzilishi va funksiyonal anatomiyasi	36	28	8
1.3.	Bilish jarayonlari	80	72	8
1.4.	Hissiyot va stress	32	24	8
1.5.	Shaxs. Temperament va xarakter	36	28	8
1.6.	Psixogigiyena va psixoprofilaktika	20	12	8
1.7.	Oyila psixologiyasi	30	24	6
1.8.	Freyd nazariyasi va psixoanaliz	24	18	6
1.9.	Geshtaltpsixologiya va geshtalterapiya	11	5	6
1.10.	Bixeviorizm	11	5	6
1.11.	Tibbiy amaliyotda psixodiagnostika	48	40	8
1.12.	Psixoterapiya va uning turlari	42	36	6
1.13.	Neyropsixologiya	72	66	6
1.14.	Funksional diagnostika usullari	36	30	6
	Jami:	498	400	98

Seminar mashg'ulotlarini o'tkazish tartibi

Seminar mashg'ulotlari tasdiqlangan reja asosida o'tkaziladi va magistrlar bilimini na'zorat qilishning reyting tizimi asosida baholanadi.

Seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik konspektlar yozish, sxema, jadval, o'quv adabiyotlari va monografiyalar hamda tezislarni ko'rib chiqish va tematik bemorning kasallik tarixi asosida muhokama qilish bilan ko'riladi.

Dolzarb mavzulardan seminar mashg'ulotlarining ayrim savollari bir yoki bir-necha magistr ishtirokida ko'rgazmali materiallarni qo'llash orqali tayyorlanadi.

4. SEMINAR MASHG'ULOTLARI REJASI

I SEMESTR

04.09.15

Seminar 1/1

TIBBIYOT PSIXOLOGIYASINING ASOSIY YO'NALISHLARI. PSIXOLOGIYANING TIBBIYOTDA TUTGAN O'RNI. KLASSIK VA ZAMONAVIY TA'LIMOTLAR. VRACH-BEMOR-HAMSHIRA KONSEPSIYASI.

Davomiyligi – 6s.

Tibbiyot va psixologiya. O'zbekistonda tibbiyot psixologiyasi rivojlanishi. Psixologiyaning tibbiyotda tutgan o'rni. Miya va ruhiy jarayonlarga oid baxs-munozaralar. Tibbiyot psixologiyasi bo'limlarining shakllanishi. Vrach-bemor-hamshira uchligi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

08.09.15

Seminar ½

TIBBIYOT PSIXOLOGIYASINING ASOSIY YO'NALISHLARI. PSIXOLOGIYANING TIBBIYOTDA TUTGAN O'RNI. KLASSIK VA ZAMONAVIY TA'LIMOTLAR. VRACH-BEMOR-HAMSHIRA KONSEPSIYASI.

Davomiyligi – 6s.

Tibbiyot psixologiyasiga oid klassik va zamonaviy ta'limotlar. Frans Gall ta'limoti. Karl Yaspers, Emil Krepelin, Ernst Krechmer, Zigmund Freyd kabi olimlarning tibbiy psixologiyaga oid qarashlari. Bugungi kun tibbiyot psixologiyasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

11.09.15

Seminar 2/1

NERV SISTEMASI TUZILISHI VA FUNKSIYONAL ANATOMIYASI

Davomiyligi – 6s.

Nerv sistemasining tuzilishi va funksiyonal anatomiyasi. Markaziy va periferik nerv sistemasi. Bosh miya va orqa miya. Reflektor faoliyat. Shartli va shartsiz reflekslar. Afferent va efferent sistemalar. Miyacha va koordinatsiya.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;
Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

15.09.15

Seminar 2/2

NERV SISTEMASI TUZILISHI VA FUNKSIYONAL ANATOMIYASI

Davomiyligi – 5s.

Nerv sistemasi filogenezi va ontogenezi. Evolyutsiya jarayonida nerv sistemasining rivojlanib va takomillashib borishi, afferent va efferent tizimlarning paydo bo'lishi. Filogenetik jarayonning sefalizatsiya davri. Dissoliyatsiya nazariyasi.

Ontogenetik rivojlanishning asosiy bosqichlari. Ontogenezning embriyogenez davri. Yangi tug'ilgan chaqaloq nerv sistemasining rivojlanib borishi, ontogenetik rivojlanish bilan ruhiy rivojlanishning mutanosibligi. Ontogenezga tashqi muhit ta'siri. Individual rivojlanish nazariyasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;
Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

18.09.15

Seminar 2/3

NERV SISTEMASI TUZILISHI VA FUNKSIYONAL ANATOMIYASI

Davomiyligi – 6s.

Bosh miya – ruhiyat markazi. Bosh miyaning funksiyonal anatomiyasi, funksiyonal sistemalar topografiyasi. Proeksion, komissural va assotsiativ yo'llar. Limbikoretikular kompleks. Sinapslar faoliyati. Neyrotransmitterlar. Gipotalamo-gipofizar sistema va neyroendokrin faoliyat.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;
Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

22.09.15

Seminar 2/4

NERV SISTEMASI TUZILISHI VA FUNKSIYONAL ANATOMIYASI

Davomiyligi – 6s.

Analizatorlar. Nerv sistemasining integrativ funksiyalari. Po'stloq va po'stlog'osti tuzilmalarining analitik-sintetik faoliyati. Birlamchi va ikkilamchi signal sistemalari. Ko'ruv, eshituv, hid va ta'm bilish, harakat, umumiy sezgi analizatorlarining anatomo-fiziologik tuzilishi. Assotsiativ markazlarning ishlash tamoyili.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;
Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

25.09.15

Seminar 2/5

NERV SISTEMASI TUZILISHI VA FUNKSIYONAL ANATOMIYASI

Davomiyligi – 5s.

Vegetativ nerv sistemasining anatomo-funksiyonal xususiyatlari. Simpatik va parasimpatik nerv sistemasi. Odamlarning simpatik va parasimpatik (vagotonik) ustuvorlikka

qarab tasniflanishi. Simpatikotoniklar va vagotoniklar. N. vagus va vegetativ-vitseral buzilishlar. VNS faoliyati va psixosomatik buzilishlar. Vegetativ buzilishlarni tekshirish usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

29.09.15

Seminar 3/1

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 6s.

Sezgi a'zolari va turlari. Ekstroreseptiv, propriyoreseptiv va vitseral sezgi. Somatosensor munosabatlar. Sezgi analizatorlari va ularning anatomo-fiziologik hususiyatlari. Sezgi va reflektor jarayonlar. Somatosensor signallar. Oddiy va murakkab sezgilarning ruhiyat shakllanishidagi ahamiyati. Idrok va uning asosiy xususiyatlari. Sezgi, idrok va tashqi muhit.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

02.10.15

Seminar 3/2

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 5s.

Sezgi va idrokning fiziologik mexanizmlari. Og'riq va uning neyrokimiyoviy mexanizmlari. Og'riq psixologiyasi. Shartli reflektor fayoliyat va idrok. Idrok shakllanishida assotsiyativ markazlar ahamiyati. Idrok va dominant munosabatlar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

06.10.15

Seminar 3/3

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 6s.

Sezgi va idrok buzilishiga olib keluvchi kasalliklar. Funksional va organik tipdagi sezgi buzilishlari. Anesteziya, gipesteziya, giperesteziya, paresteziya, analgeziya, giperpatiya, astereognoziya. Gallyutsinatsiya, illyuziya, depersonalizatsiya, derealizatsiya, anozognoziya. Sezgi buzilishlarini aniqlashda nevrologik tekshiruv usullari. Idrokni tekshirishning psixologik usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

09.10.15

Seminar 3/4

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 5s.

Diqqat va xotira xaqida umumiy ma'lumotlar. Diqqat va xotiraning neyrofiziologik, biyogenetik va neyrokimiyoviy mexanizmlari. Xotira jarayonini ta'minlashda

neyrotransmitterlar o'rni. Xotiraning kortikal topografiyasi. Xotira analizatorlari. Axborotlarni eslab qolishda gippokampning ahamiyati.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

13.10.15

Seminar 3/5

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 6s.

Diqqat va xotira buzilishiga olib keluvchi patologik holatlar va kasalliklar. Parishonxotirlik. Modal-spetsifik va modal-nospetsifik tipdagi xotira buzilishlari. Amneziya, giperemneziya, konfabulyatsiya (soxta xotira), psevdoreminitsensiya.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

16.10.15

Seminar 3/6

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 5s.

Diqqat o'tkirligi va tezligini tekshirish usullari:

- Burdonning korrektura sinamasi.
- Krepelin bo'yicha hisoblash qobiliyatini tekshirish.
- Shulte jadvallarida sonlarni topib chiqish usuli.
- Sonlarni teskari tartibda (100-7) ayirib borish (Krepelin usuli)
- 10 ta so'zni yodlash usuli (Ebbingauz usuli)
- Hikoyalarni takror aytib berish usuli
- Ko'ruv xotirasini tekshirish usuli
- Diqqat va xotirani Luriya usullari bo'yicha tekshirish
- Psixologik testkar (MMSE va boshqa shkalalar)

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

20.10.15

Seminar 3/7

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 6s.

Tafakkur xaqida umumiy ma'lumotlar. Tafakkurning fiziologik, genetik va biyokimyoviy mexanizmlari. Fikrlash jarayoni va neyrotransmitterlar. Xotira va tafakkur. Tafakkur va aql. Tafakkur va jamiyat. Tafakkur psixologiyasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

23.10.15

Seminar 3/8

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 5s

Tafakkur buzilishiga olib keluvchi patologik holatlar va kasalliklar. Tafakkurning tug'ma va orttirilgan buzilishlari. Oligofreniya va uning bosqichlari: debillik, imbetsillik, idiyotiya. Demensiya. Pseudodemensiya.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

27.10.15

Seminar 3/9

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 6s

Tafakkurni tekshirish usullari:

- “Ortiqchasini chiqarib tashlash” usuli
- “Tanlab ko'rsatish” usuli
- Fikrlash faolligini aniqlash usuli
- Anologiya yaratish usuli
- Maqollar va aforizmlar ma'nosini tushuntirib berish
- IQ indeksini aniqlash (Veksler testi)
- Xachinski shkalasi, MMSE shkalasi, Monreal shkalasi va b.q.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

30.10.15

Seminar 3/10

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 5s

Ong. Umumiy ma'lumotlar. Ong ontogenezi. Ong va ruhiy jarayonlar. Ong va jamiyat. Bilish jarayonlarining ong rivojlanishidagi ahamiyati. “Maugli sindromi”

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

03.11.15

Seminar 3/11

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 6s

Ongning psixotik buzilishlari. Somnambulizm. Obnubuliyatsiya. Deliriya. Oneyroid. Amensiya. Depersonalizatsiya va b.q.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

06.11.15

Seminar 3/12

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 5s.

Ongning nopsixotik buzilishlari. Somnolensiya (uyqu bosishi). Sopor. Koma. Sinkope va b.q.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

10.11.15

Seminar 3/13

BILISH JARAYONLARI

Davomiyligi – 6s

Ogning psixotik va nopsixotik buzilishiga olib keluvchi patologik holatlar va kasalliklar. Ongni psixologik, neyropsixologik va nevrologik tekshirish usullari. Sopor va koma darajasini aniqlash uchun Glazgo shkalasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

13.11.15

Seminar 4/1

HISSIYOT VA STRESS

Davomiyligi – 6s

Hissiyot xaqida umumiy ma'lumotlar. Hissiyotning neyro- va psixofiziologik hamda biyokimyoviy mexanizmlari. Hissiyot uchun mas'ul tuzilmalar. Limbik sistema va hissiyot. Neokorteks va hissiyot. Serotonin va boshqa neyrotransmitterlar. Vegetativ nerv sistemasi va hissiy reaksiyalar. Hissiyot va neyroendokrin sistema. Hissiyot psixologiyasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

17.11.15

Seminar 4/2

HISSIYOT VA STRESS

Davomiyligi – 6s

Hissiyot buzilishiga olib keluvchi patologik holatlar va kasalliklar. Fiziologik va patologik affekt. Eyforiya. Disforiya. Maniya. Hissiy ambivalentlik. Apatiya. Depressiya. Fobiya.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

20.11.15

Seminar 4/3

HISSIYOT VA STRESS

Davomiyligi – 6s

Gans Selening stress nazariyasi. Stress bosqichlari. Stress va hissiy reaksiyalar. Stressning bilish jarayonlariga ta'siri. Stress va temperament tiplari. Stress va xarakter.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

24.11.15
Seminar 4/4
HISSIYOT VA STRESS
Davomiyligi – 6s

O'tkir va surunkali stress. Stress va vegetativ reaksiyalar. Stress va psixosomatik munosabatlar. Stress va turli kasalliklar (funksiyonal, organik). Ongsiz mavjudotlarda stressni chaqirish bilan bog'liq eksperimentlar va ularning hulq-atvoridagi o'zgarishlar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

27.11.15
Seminar 5/1
SHAXS. TEMPERAMENT VA XARAKTER.
Davomiyligi – 6s

Shaxs xususiyatlari. Ontogenezning turli davrlarida shaxsning shakllanishi. Shaxs va jamiyat. Indivud va shaxs. Shaxs va hulq-atvor. Shaxs va oila. Tarbiya va shaxs. Shaxs va iqtidor. Shaxs genetikasi. Buyuk shaxslar. Leongard boyicha shaxs tiplari. Ayzenk boyicha shaxs tiplari. Pavlov boyicha shaxs tiplari. Shaxsning boshqa tasniflari. Shaxs psixologiyasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

01.12.15
Seminar 5/2
SHAXS. TEMPERAMENT VA XARAKTER.
Davomiyligi – 5s

Ekstraversiya va intraversiya. Psixopatiya. Isteriya. Neyrotizm. Ipoxondriya. Depressiya. Psixasteniya. Maniya. Gipomaniya. Apatiya. Autizatsiya. Gipertimiya. Distimiya. Siklotimiya. Paranoya. Feminizm. Psixologik rigidlik. Shaxs buzilishiga olib keluvchi patologik holatlar va kasalliklar.

Shaxsni tekshirish usullari:

- Tugallanmagan gaplar usuli
- Tematik-aperseptiv test (TAT)
- Ayzenk shkalasi
- Minnesot savolnomasi (MMPI)
- Lyusher testi
- Boshqa testlar va shkalalar

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

04.12.15
Seminar 5/3
SHAXS. TEMPERAMENT VA XARAKTER.
Davomiyligi – 6s

Temperament haqida Gippokrat ta'limoti. Temperament va uning tiplari: sangvinik, flegmatik, xolerik va melanxolik. Temperamentni shaxsga bog'lab o'rganuvchi nazariyalar. Krechmer tipologiyasi. Sheldon tipologiyasi (vitserotoniya, somatotoniya, serebrotoniya).

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

11.12.15

Seminar 5/4

SHAXS. TEMPERAMENT VA XARAKTER.

Davomiyligi – 6s

Xarakterning individual-psixologik xususiyatlari. Xarakter haqida ta'limotlar. Xarakter va jamiyat. Xarakter tipologiyasi. Xarakter va temperament. Tarbiya va xarakter. Xarakter genetikasi. Xarakter aksentuatsiyasi. Shaxs va xarakter.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

15.12.15

Seminar 5/5

SHAXS. TEMPERAMENT VA XARAKTER.

Davomiyligi – 5s

Xarakter buzilishlarini aniqlash usullari. Psixopatiya va uning tiplari. Xarakterni psixologik testlar yordamida aniqlash. Krechmer, Leongard, Sheldon bo'yicha xarakter tiplari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

18.12.15

Seminar 6/1

PSIXOGIGIYENA VA PSIXOPROFILAKTIKA

Davomiyligi – 6s

Psixogigiena va uning turlari:

- Yoshga oid psixogigiena;
- Aqliy va jismoniy mehnat psixogigienasi;
- O'rganish va o'rgatish psixogigienasi;
- Turmush psixogigienasi;
- Bemor psixogigienasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

05.01.16

Seminar 6/2

PSIXOGIGIYENA VA PSIXOPROFILAKTIKA

Davomiyligi – 6s

Psixoprofilaktika maqsadi, asosiy vazifalari, Birlamchi va ikkilamchi profilaktika. Psixogen buzilishlar va kasalliklarning oldini olish tamoiylari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

08.01.16
Seminar 7/1
OYILA PSIXOLOGIYASI
Davomiyligi – 5s

Oyila psixologiyasi. Oyila va jamiyat. Oyila toifalari: “Ota-qiz” toyifasidagi oyila. “Ona-o’g’l” toyifasidagi oyila. “Aka-singil” toyifasidagi oyila. Ota-ona va farzandlar orasidagi psixologik munosabatlar. O’g’il bola psixologiyasi. Qiz bola psixologiyasi. Oyilada muloqot va oyilaviy nizolar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

12.01.16
Seminar 7/2
OYILA PSIXOLOGIYASI
Davomiyligi – 4s

Oyila va nikoh. Nigoh yoshi xususiyatlari. Oyila va jinsiy hayot. Disgamiya. Er-xotin munosabatlari. Reproduktiv davr psixologiyasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

15.01.16
Seminar 7/3
OYILA PSIXOLOGIYASI
Davomiyligi – 5s

Bolaling jismoniy va ruhiy rivojlanishi. Psixologik va jismoniy dizontogenez. Biyologik va psixologik yosh. Tarbiya psixologiyasi. Bola, jamiyat va ota-ona. O’smir va seksual hayot. Qaltis davrlar. Pubertat davr. Bebosh bola sindromi. “Qattiqqo’l ota sindromi”. “Men” ongining shakllanishi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

19.01.16
Seminar 7/4
OYILA PSIXOLOGIYASI
Davomiyligi – 5s

O’sish davrlari. Jismoniy va ruhiy rivojlanish. Biyologik va psixologik yosh. O’smir va jamiyat. Rivojlanishning qaltis davrlari. Pubertat davr. Aksleratsiya. Retardatsiya. O’smir va ota-ona. O’smirning seksual rivojlanishi va seksual buzilishlar. O’smirlik davrida suitsid va uning profilaktikasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

22.01.16
Seminar 7/5
OYILA PSIXOLOGIIYASI
Davomiylii – 5s

Qarilik davri psixologiyasi (gerontopsixologiya). Qariya va farzandlar. Qariya va jamiyat. Qarilik davrida uchraydigan psixologik muammolar va ularning echimi. Demensiya. Parvarish psixologiyasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

26.01.16
Seminar 8/1
FREYD NAZARIYASI VA PSIXOANALIZ
Davomiylii – 6s

Psixoanaliz ta'limotining yaratilish mezonlari. Freyd bo'yicha ruhiyat modeli. Id, Ego va super-Ego. Psixoanaliz ta'limoti va jamiyat. Sublimatsiya. Katarsis.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

29.01.16
Seminar 8/2
FREYD NAZARIYASI VA PSIXOANALIZ
Davomiylii – 6s

Neofreydizm yaratilishiga turtki bo'lgan omillar. Alfred Adler va Karl Gustav Iong qarashlari. A. Adlarning «Yetishmovchilik hissi» ta'limoti, Iongning «Jamoaga ongsizligi» ta'limoti. Yangi tus olgan neofreydizm E. Fromm va K.Xorni qarashlari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

II SEMESTR

09.02.16
Seminar 8/3
FREYD NAZARIYASI VA PSIXOANALIZ
Davomiylii – 6s

Psixoanaliz va psixosomatik munosabatlar. Psixosomatik buzilishlarni korreksiya qilishda psixodinamik terapiya usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

12.02.16
Seminar 9/1
GESHTALTPSIXOLOGIIYA VA GESHTALTTERAPIYA
Davomiylii – 5s

Tibbiy psixolog amaliyotida geshtaltpsixologiya va geshtaltterapiya. Psixogen va psixosomatik buzilishlarni korreksiya qilishda bu yo'nalishlarning ahamiyati.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

16.02/16

Seminar 10/1

BIXEVIORIZM

Davomiyligi – 5s

Tibbiy psixolog amaliyotida bixeviorizm. Hulq-atvor buzilishlarini korreksiya qilishda bixeviorizm imkoniyatlari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

19.02.16

Seminar 11/1

TIBBIY AMALIYOTDA PSIXODIAGNOSTIKA

Davomiyligi – 5s

Umumiy qoidalar. Ruhiy salomatlik tushunchasi. Sog'lom odam va bemor psixologiyasi. Kasallikka bo'lgan psixologik reaksiya va unung tiplari. Yatrogeniya va yatropatiya. Suidsit.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

23.02.16

Seminar 11/2

TIBBIY AMALIYOTDA PSIXODIAGNOSTIKA

Davomiyligi – 6s

Bemorni psixologik suhbatga tayyorlash. Psixologik suhbat o'tkazish sana'ti. Psixologik anamnez yig'ish. Psixologik suhbat turlari. Intervyu, so'rovna to'ldirish, kuzatuvga olish.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

26.02.16

Seminar 11/3

TIBBIY AMALIYOTDA PSIXODIAGNOSTIKA

Davomiyligi – 5s

Somatik kasalliklarning inson ruhiyatiga ta'siri. Kasallikning psixologik strukturasi. Psixosomatik rivojlanishdagi cheklanishlar. Somatik statusni tekshirish qoidalari. Patogenez va sanogenez.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

01.03.16
Seminar 11/4
TIBBIY AMALIYOTDA PSIXODIAGNOSTIKA
Davomiyligi – 6s

Nevrologik statusni tekshirish:

- Kranial nervlarni tekshirish va tahlil qilish
- Harakat va reflektor faoliyatni tekshirish va tahlil qilish
- Sezgi sferasini tekshirish va tahlil qilish
- Koordinator sinamalsrni tekshirish va tahlil qilish
- Meningeal simptomlarni tekshirish va tahlil qilish
- Vegetativ buzilishlarni tekshirish va tahlil qilish

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

04.03.16
Seminar 11/5
TIBBIY AMALIYOTDA PSIXODIAGNOSTIKA
Davomiyligi – 6s

Boshqa tibbiy tekshiruvlar, shu jumladan instrumental, laborator tekshiruvlar hulosalariini o'rganib tahlil qilish. Tibbiy-psixologik xulosa tayyorlash

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

11.03.16
Seminar 11/6
TIBBIY AMALIYOTDA PSIXODIAGNOSTIKA
Davomiyligi – 6s

Psixologik testlar va ulardan foydalanishning umumiy qonun-qoidalari. Tibbiy-psixologik diagnostikada testlarni tanlab o'tkazish tamoiyllari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

15.03.16
Seminar 11/7
TIBBIY AMALIYOTDA PSIXODIAGNOSTIKA
Davomiyligi – 6s

Bolalik va o'smirlik davrida psixologik tekshiruvlar o'tkazish qonun-qoidalari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 21, 22, 23.

18.03.16
Seminar 12/1
PSIXOTERAPIYA VA UNING TURLARI
Davomiyligi – 6s

Psixoterapiya – tibbiy psixologiyaning asosiy quroli. Psixoterapiyaning maqsad va vazifalari. Psixogen buzilishlarni korreksiya qilishda qo'llaniladigan psixoterapiya usullari. Individual va kollektiv psixoterapiya. Psixologik parvarish. Psixoreabilitatsiya.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

22.03.16

Seminar 12/2

PSIXOTERAPIYA VA UNING TURLARI

Davomiyligi – 5s

Ratsiyonal psixoterapiyaning asosiy maqsad va vazifalari. Ratsiyonal psixoterapiyani o'tkazish texnikasi. Bu usulning ustuvorligi va kamchiliklari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

25.03.16

Seminar 12/3

PSIXOTERAPIYA VA UNING TURLARI

Davomiyligi – 5s

Kognitiv psixoterapiyaning asosiy maqsad va vazifalari. Kognitiv psixoterapiyani o'tkazish texnikasi. Bu usulning ustuvorligi va kamchiliklari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

29.03.16

Seminar 12/4

PSIXOTERAPIYA VA UNING TURLARI

Davomiyligi – 5s

Psixoterapiyaning boshqa usullari. Analitik psixoterapiya (K.G. Yung), logoterapiya, emperik psixoterapiya, psixodrama va b.q.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

01.04.16

Seminar 12/5

PSIXOTERAPIYA VA UNING TURLARI

Davomiyligi – 5s

Gipnoz haqida umumiy ma'lumotlar. Gipnoz o'tkazish texnikasi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

05.04.16
Seminar 12/6
PSIXOTERAPIYA VA UNING TURLARI
Davomiyligi – 5s

Gipnoterahiya usuli. Uni o'tkazishga oid ko'rsatmalar va monelik qiluvchi holatlar. Somnambuliya bosqichi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

08.04.16
Seminar 12/7
PSIXOTERAPIYA VA UNING TURLARI
Davomiyligi – 5s

Erikson gipnozi. Uni o'tkazishga oid ko'rsatmalar va monelik qiluvchi holatlar. Uning klassik gipnozdan ustuvorligi va kamchiligi.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

12.04.16
Seminar 13/1
NEYROPSIXOLOGIYA
Davomiyligi – 5s

Heyropsixologiya – klinik psixologiyaning bir bo'limi. Uning fan sifatida shakllanishi. F. Gall ta'limoti. Mark Daks Pol Brok va D. Jekson kashfiyotlari. Oliy ruhiy funksiyalarning bosh miyada dinamik joylashuvu qonuni. A.R. Iuriya kashfiyotlari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

15.04.16
Seminar 13/2
NEYROPSIXOLOGIYA
Davomiyligi – 5s

Miyaning funksional bloklari tuzilishi. Yarimsharlararo funksional asimmetriya. Chapaqaylik, o'naqaylik va ambidekstriyani tekshirish usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

19.04.16
Seminar 13/3
NEYROPSIXOLOGIYA
Davomiyligi – 5s

Ensa bo'lagi funksional anatomiyasi va neyropsixologiyasi. Ko'ruv analizatori va uning patologiyasi. Ko'ruv agnozialari. Optik-gnostik sindromlar. Tempora-parieto-okspital (TPO) sindromlar. Ushbu buzilishlarni tekshirish usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

22.04.16

Seminar 13/4

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 5s

Chakka bo'lagi funksional anatomiyasi va neyropsixologiyasi. Eshituv analizatori va uning patologiyasi. Sensor va akustik-mnestik afaziya. Chap va o'ng chakka bo'lagi zararlanishiga xos sindromlar. Chakka bo'lagi zararlanganda kuzatiladigan psixo-emotsional buzilishlar. Ushbu buzilishlarni tekshirish usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

26.04.16

Seminar 13/5

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 5s

Tepa bo'lagi funksional anatomiyasi va neyropsixologiyasi. Teri-kinestetik analizator va uning patologiyasi. Pariyetal sindromlar. Somatosensor gnozis. Pastki va ustki pariyetal sindromlar. Neyropsixologik buzilishlarni tekshirish usullari. Pariyeto-okspital buzilishlar. Chap va o'ng pariyetal sohalar zararlanishiga xos sindromlar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

29.04.16

Seminar 13/6

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 5s

Peshona bo'lagi funksional anatomiyasi va neyropsixologiyasi. Uchinchi funksional blok. Peshona psixikasi.

Klinik sindromlar topografiyasi:

- Xarakat analizatori zararlanishi sindromlari
- Premotor soha zararlanishi sindromlari
- Prefrontal soha zararlanishi sindromlari.
- Peshona bo'lagi mediobazal sindromlari

Peshona bo'lagi zararlanganda kuzatiladigan neyropsixologik buzilishlarni tekshirish usullari. Chap va o'ng peshona bo'lagi zararlanishiga xos sindromlar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

03.05.16

Seminar 13/7

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 6s

Agnoziya va uning turlari:

- narsalar agnoziyasi
- bet (yuz) agnoziyasi
- optik-fazoviy agnoziya
- harf agnoziyasi
- ranglar agnoziyasi
- simultan agnoziya

Agnoziyaning topografik diagnostikasi, klinikasi va aniqlash usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

06.05.16

Seminar 13/8

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 6s

A.R. Luriya bo'yicha apraksiya turlari:

1. kinestetik apraksiya;
2. fazoviy apraksiya yoki apraktoagnoziya;
3. kinetik apraksiya;
4. regulator (prefrontal) apraksiya.

Apraksiyaning topografik diagnostikasi, klinikasi va aniqlash usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

10.05.16

Seminar 13/9

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 6s

A.R. Luriya bo'yicha afaziya turlari:

1. Afferent motor afaziya
2. Efferent motor afaziya
3. Dinamik afaziya
4. Sensor afaziya
5. Akustik-mnestik afaziya
6. Semantik afaziya
7. Amnestik afaziya

Afaziylarning topografik diagnostikasi, klinikasi va aniqlash usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 22, 23.

13.05.16

Seminar 13/10

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 6s

Po'stlog'osti tuzilmalarining funksiyonal anatomiyasi. Ekstrapiramidal yadrolar. Papes aylanasi. Nospetsifik tuzilmalar. Limbiko-retikular kompleks. Ushbu tizilmalar zararlanganda kuzatiladigan neyropsixologik va psixoemotsiyonal buzilishlar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

17.05.16

Seminar 13/11

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 6s

Bosh miyaning diffuz zararlanishlarida neyropsixologik tekshiruv usullari
Bosh miyaning lokal zararlanishlarida neyropsixologik tekshiruv usullari. Yarimsharlararo funksiyonal asimmetriyani aniqlash usullari

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

20.05.16

Seminar 13/12

NEYROPSIXOLOGIYA

Davomiyligi – 6s

Neyropsixologik testlar va ularni qo'llash usullari.

- Nutq buzilishi turlarini aniqlovchi testlar;
- Xotira buzilishlarini aniqlovchi testlar;
- Tafakkur buzilishlarini aniqlovchi testlar;
- Hissiyot buzilishlarini aniqlovchi testlar
- Gnostik buzilishlarni aniqlovchi testlar
- Bolalik davrida qo'llaniladigan testlar

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

24.05.16

Seminar 14/1

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 3s

Tibbiy psixologiyada funksional diagnostika usullari ahamiyati. Organik kasalliklar va psixosomatik buzilishlarning qiyosiy tashxisida funksiyonal tekshirish usullaridan foydalanish.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

27.05.16

Seminar 14/2

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 4s

Tibbiy psixologiyada elektroensefalografiyaning ahamiyati. EEG o'tkazish texnikasi. EEG kabineti. Elektroensefalograf turlari. EEG-xolter. EEG video monitoring. Funksiyonal sinamalar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

03.06.16

Seminar 14/3

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 3s

Normal va patologik EEG. Normal (alfa va beta) to'liqlar. Patologik (teta va delta) to'liqlar. Ularni interpretatsiya qilish.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

07.06.16

Seminar 14/4

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 3s

Nevroz va psixozlarda miyaning funksional faoliyati va ni EEG tekshiruvlari yordamida aniqlash. Psixofarmakoterapiya muolajalarini o'tkazishda EEG nazoti. Neyrofiziologik va psixofiziologik sinamalar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

10.06.16

Seminar 14/5

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 4s

Epilepsiyada EEG diagnostika. Epileptik to'liqlar va ularning diagnostik ahamiyati. Epixarakterni EEG yordamida o'rganib borish. Neyrofiziologik va psixofiziologik sinamalar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

14.06.16

Seminar 14/6

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 4s

Tibbiy-psixologik diagnostikada MRT, MSKT va MRA tekshiruvlari ahamiyati. Ushbu tekshiruvlar xulosalarini interpretatsiya qilish.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

17.06.16

Seminar 14/7

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 3s

Tibbiy-psixologik diagnostikada ultratovush tekshiruvlar (UTT, dupleks) ahamiyati. Ushbu tekshiruvlar xulosalarini interpretatsiya qilish.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

21.06.16

Seminar 14/8

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 3s

Tibbiy-psixologik diagnostikada laborator tekshiruvlar ahamiyati. Umumiy laborator, biyoximik, immunologik, virusologik va boshqa tipdagi laborator tekshiruvlar.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

24.06.16

Seminar 14/9

FUNKSIONAL DIAGNOSTIKA USULLARI

Davomiyligi – 3s

Tibbiy xodimlarda surunkali charchash sindromi. Uning sabablari, belgilari va diagnostika usullari.

Adabiyotlar

A-1, 2, 3, 4;

Q-1, 6, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

MAGISTRLIK AMALIYOTI**TEMATIK ROTATSIYA****I YIL****1. Tematik rotatsiya: Nevrologiya**

Tematik rotatsiya bo'yicha talablar: *Asab kasalliklari misolida bemorlarda sezgi, idrok, diqqat, xotira, ong va tafakkur buzilishlarini tekshirish.*

Rotatsiya maqsadi: *asab kasalliklari misolida bemorlarda sezgi, idrok, diqqat, xotira, ong va tafakkur buzilishlarini tekshirish ko'nikmalariga ega bo'lish.*

Rotatsiya vazifalari:

- nevrologiyada funksiyonal diagnostika usullari bilan tanishtirish;
- sezgi va idrokni tekshirish usullari bilan tanishtirish;
- diqqat va xotirani tekshirish usullari bilan tanishtirish;
- tafakkurni tekshirish usullari bilan tanishtirish;
- ongni tekshirish usullari bilan tanishtirish;
- kranial nervlarni tekshirish usullari bilan tanishtirish;
- harakat va reflekslarni tekshirish usullari bilan tanishtirish;
- koordinatsiya va muvozanatni tekshirish usullari bilan tanishtirish;
- kranial nervlarni tekshirish usullari bilan tanishtirish.

Magistr quyidagilarni bajara olishi zarur:

- nevrologiyada funksiyonal diagnostika ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish;
- sezgi va idrokni tekshirish ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish;
- diqqat va xotirani tekshirish ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish;
- tafakkurni tekshirish ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish;

- ongni tekshirish ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish;
- kranial nervlarni tekshirish ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish;
- harakat va reflekslarni tekshirish ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish;
- koordinatsiya va muvozanatni tekshirish ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish;
- kranial nervlarni tekshirish ko'nikmalarini egallash va amaliyotga qo'llay olish.

Asab kasalliklari misolida bilish jarayonlari bo'yicha zarur bo'lgan amaliy ko'nikmalar ro'yxati

1. Sezgi va idrokni tekshirish – 100;
2. Diqqat va xotirani tekshirish – 100;
3. Tafakkurni tekshirish – 50;
4. Ongni tekshirish – 50;
5. Harakat va reflekslarni tekshirish – 100;
6. Koordinatsiya va muvozanatni tekshirish – 100;
7. Cranial nervlarni tekshirish – 100;
8. Navbatchilik – 10.

2. Tematik rotatsiya. Oilaviy tibbiyot

Tematik rotatsiya: Oilaviy tibbiyot amaliyotida bemorlarni tekshirish va tibbiy-psixologik yordam ko'rsatish.

Rotatsiya maqsadi: oilaviy tibbiyot amaliyotida bemorlarni tekshirish va tibbiy-psixologik yordam ko'rsatish ko'nikmalariga ega bo'lish.

Rotatsiya vazifalari:

- oila a'zolari bilan psixologik suhbat o'tkazish usullari bilan tanishtirish;
- oiladagi ziddiyatli vaziyatlarda psixologik yordam ko'rsatish usullari bilan tanishtirish;
- oilaviy tibbiyot amaliyotida psixogigiena, psixoprofilaktika tadbirlarini o'rgatish;
- oilaviy tibbiyotda psixoterapiya va farmakoterapiya usullari bilan tanishtirish;
- zarur tibbiy hujjatlarni olib borish usullari bilan tanishtirish.

Magistr quyidagilarni bajara olishi zarur:

- oila a'zolari bilan psixologik suhbat o'tkazish usullarini amaliyotga qo'llay olish;
- oiladagi ziddiyatli vaziyatlarda psixologik yordam ko'rsatish usullarini amaliyotga qo'llay olish;
- oilaviy tibbiyot amaliyotida psixogigiena, psixoprofilaktika tadbirlarini amaliyotga qo'llay olish;
- oilaviy tibbiyotda psixoterapiya va farmakoterapiya usullarini amaliyotga qo'llay olish.

Oilaviy tibbiyotda zarur bo'lgan amaliy ko'nikmalar ro'yxati

1. Psixologik suhbat qurish – 100;
2. Psixologik anamnez yig'ish – 50;
3. Psixologik testlar o'tkazish – 100;
4. Psixoterapiya o'tkazish – 100.

3. Tematik rotatsiya: Psixodiagnostika

Rotatsiya maqsadi: psixologik suhbat qurish, psixologik anamnez yig'ish, psixologik testlarni tanlab qo'llash usullari bilan tanishtirish va zarur ko'nikmalarga ega bo'lish

Rotatsiya vazifalari:

- psixologik suhbat qurish usullarini o'rgatish;
- psixologik anamnez yig'ishni o'rgatish;
- psixologik testlar bilan tanishtirish va ularni tanlab o'tkazishni o'rgatish;

- zarur hujjatlarni (psixologik so'rovnoma, psixologik testlar varaqasi, psixologik tekshiruv natijalarini qayd qilish daftari va ular to'planayotgan papka, statistik ta'lon) yuritish.

Magistr bajara olishi zarur:

- psixologik suhbat qurish ko'nikmalariga ega bo'lish va amaliyotda qo'llash;
- psixologik anamnez yig'ish ko'nikmalariga ega bo'lish va amaliyotda qo'llash;
- psixologik testlarni tanlab o'tkazish ko'nikmalariga ega bo'lish va amaliyotda qo'llash.

Psixodiagnostika bo'yicha zarur bo'lgan amaliy ko'nikmalar ro'yxati

1. Psixologik suhbat o'tkazish – 100;
2. Psixologik anamnez yig'ish – 100;
3. Psixologik testlarni qo'llash – 100.

4. Tematik rotatsiya. Psixoterapiya

Tematik rotatsiya: psixoterapevtik yordam ko'rsatish usullari bilan tanishtirish

Rotatsiya maqsadi: psixoterapevtik yordam ko'rsatish usullarini o'rgatish va amaliy ko'nikmalarga ega bo'lish

Rotatsiya vazifalari:

- gipnoz texnikasi bilan tanishtirish;
- erikson gipnozini o'tkazish usuli bilan tanishtirish;
- psixodinamik terapiya (psixooanaliz) bilan tanishtirish;
- geshtaltterapiya usuli bilan tanishtirish;
- bixeviorizm usuli bilan tanishtirish;
- ratsiyonal psixoterapiya usulu bilan tanishtirish;
- psixoterapiyaga oid hujjatlarni olib borish.

Talaba quyidagilarni bajara olishi zarur:

- gipnoz texnikasi o'zlashtirib gipnoterapiya o'tkaza olish;
- erikson gipnozini amaliyotda qo'llay olish;
- psixooanalitik usulni amaliyotda qo'llay olish;
- geshtaltterapiya usulini amaliyotda qo'llay olish;
- bixeviyoral terapiyani amaliyotda qo'llay olish;
- ratsiyonal psixoterapiyani amaliyotda qo'llay olish.

Psixoterapiya bo'yicha zarur bo'lgan amaliy ko'nikmalar ro'yxati

1. Gipnoz o'tkazish – 40;
2. Erikson gipnozini o'tkazish – 50;
3. Psixooanalitik terapiya – 50;
4. Geshtaltterapiya – 40;
5. Bixeviorizm – 40;
6. Ratsional psixoterapiya – 60.

5. Tematik rotatsiya: Neyropsixologiya

Tematik rotatsiya: Neyropsixologiya amaliyotida bemorlarni tekshirish va neyropsixologik yordam ko'rsatish

Rotatsiya maqsadi: neyropsixologiya amaliyotida neyropsixologik tekshiruv o'tkazish va neyropsixologik yordam ko'rsatish ko'nikmalarini egallash.

Rotatsiya vazifalari:

- neyropsixologik statusni tekshirish usullari bilan tanishtirish;
- neyropsixologik sindromni aniqlash usullari bilan tanishtirish;
- neyropsixologik testlarni tanlab qo'llash usullari bilan tanishtirish;
- neyropsixologik yordam ko'rsatish usullari bilan tanishtirish;
- neyropsixologiya amaliyotida farmakoterapiya usullari bilan tanishtirish.
- neyropsixoreabilitatsiya tadbirlarini otkazish usullari bilan tanishtirish.

Magistr quyidagilarni bajara olishi zarur:

- neyropsixologik statusni tekshirish va amaliyotga qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lish;
- neyropsixologik testlarni amaliyotga qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lish;
- bolalarda neyropsixologik tekshiruvlar o'tkazish va xulosalarni amaliyotga qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lish;
- neyropsixologik buzilishlarni korrektsiya qilish usullarini o'zlashtirish;
- neyropsixologik buzilishlarda farmakoterapiya usullarini amaliyotga qo'llash;
- zarur tibbiy hujjatlarni to'la hajmda olib borish.

Neyropsixologiya yo'nalishi bo'yicha zarur bo'lgan amaliy ko'nikmalar ro'yxati

1. Psixologik suhbat o'tkazish – 100;
2. Neyropsixologik statusni tekshirish – 100;
3. Neyropsixologik testlar o'tkazish – 50;
4. Neyropsixologik yordam ko'rsatish – 100;
5. Neyropsixologik rehabilitatsiya o'tkazish – 60;
6. Navbatchilik – 10.

6. Tematik rotatsiya: Funksional diagnostika

Tematik rotatsiya: Tibbiy psixologiya amaliyotida funksiyonal diagnostika usullari

Rotatsiya maqsadi: funksiyonal diagnostika, yani instrumental (EEG, UTT, dupleks, MSKT, MRT) tekshiruv usullaridan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lish

Rotatsiya vazifalari:

- EEG o'tkazish texnikasini o'rgatish, uning natijalarini tahlil qilib amaliyotga qo'llash usullari bilan tanishtirish;
- UUT va dupleks natijalarini tahlil qilib amaliyotga qo'llash usullari bilan tanishtirish;
- maxsus rentgen-radiologik tekshiruv usullari (MSKT, MRT, MRA) natijalarini tahlil qilib amaliyotga qo'llash usullari bilan tanishtirish;
- laborator tekshiruv usullari natijalarini tahlil qilib amaliyotga qo'llash usullari bilan tanishtirish.

Magistr quyidagilarni bajara olishi zarur:

- EEG natijalarini tahlil qilib amaliyotga qo'llay olish;
- UUT va dupleks natijalarini tahlil qilib amaliyotga qo'llay olish;
- rentgen-radiologik tekshiruv usullari (MSKT, MRT, MRA) natijalarini tahlil qilib amaliyotga qo'llay olish;
- laborator tekshiruv usullari natijalarini tahlil qilib amaliyotga qo'llay olish.

Funksiyonal diagnostika bo'yicha zarur bo'lgan amaliy ko'nikmalar ro'yxati

1. Elektroensefalografiya – 100;
2. UTT va dupleks – 100;
3. MSKT, MRT, MRA – 100.
4. Laborator tekshiruvlar – 100.

O'ZLASHTIRISH NA'ZORATI

**TIBBIY PSIXOLOGIYA MUTAXASSISLIGI BO'YICHA MAGISTRLAR BILIMINI
BAHOLASHNING REYTING TIZIMI TO'G'RISIDA KAFEDRA NIZOMI**

Ushbu nizom Toshkent tibbiyot akademiyasida magistrLAR bilimini baholashning reyting tizimi to'g'risidagi Nizom asosida tayyorlangan

I. BAHOLASH TURLARI VA SHAKLLARI

1.1. Magistrning fan bo'yicha o'zlashtirishini baholash semestr (o'quv yili) davomida muntazam ravishda olib boriladi va quyidagi turlar orqali amalga oshiriladi:

- **joriy baholash (JB)**, baholashning bu shakli xar bir seminar mashg'ulotlarida amalga oshiriladi va 3 xil ko'rinishda bo'ladi. Xar bir seminarida magistrning faolligi (maks. 100%), uning nazariy bilimi (maks. 100%), test sinovi (maks. 100%). Ko'rsatilgan 3 ta ball xam moderator uchun jurnalning seminar mashg'ulotlari bo'yicha davomat va o'zlashtirish bandida qayd qilib boriladi. Seminar oxirida xar bir seminarida magistr to'plagan ballar yig'indisining o'rtachasi topilib u JB katakchasiga yoziladi. Xar bir mashg'ulotda barcha magistrlar baholanishi shart.

- **oraliq baholash (OB)**, baholashning bu shakli fanning ma'lum bir bo'lagi o'tib bo'lingandan so'ng amalga oshiriladi. U og'zaki so'rov yoki test usulida o'tkazilishi mumkin. Og'zaki so'rov usulida magistrning nazariy bilimlari moderator va dastur direktori yoki kafedra mudiri ishtirokida baholanadi va unda magistrning muayyan savolga javob berish yoki muammoni yechish mahorati va qobiliyati aniqlanadi (100%). Test usuli qo'llanilganda esa dasturning shu bo'lagi asosida tuzilgan testlar asosida kafedrada test sinovi o'tkaziladi (100%). Ushbu sinov natijasi moderator jurnalining seminar mashg'ulotlari bo'yicha davomat va o'zlashtirish bandidagi OB ni baholash uchun ajratilgan katakchada qayd qilinadi.

1.2. Magistrning amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishini baholash ikki bosqichda olib boriladi;

a) trener tomonidan magistrning rotatsiya davomidagi faolligi (100%) va amaliy ko'nikmalarni egallaganligi (100%), xar kuni protokolda (magistrning Loogbook idagi protokolda) baholanib boradi va xar bir rotatsiyaning oxirida ushbu ikki bahoning o'rtacha qiymati moderator jurnalining magistrlik amaliyoti qismidagi xar bir rotatsiya uchun ajratilgan JB katakchasida qayd etiladi;

b) xar bir rotatsiyaning oxirida kafedra mudiri, dastur direktorii, moderator va trener ishtirokidagi komissiya magistrning rotatsiya davrida egallagan amaliy bilimini (maks. 100 %) va amaliy ko'nikmasini (maks. 100%) baholaydi. Ushbu baholarning o'rtachasi magistrlik amaliyoti qismidagi xar bir rotatsiya uchun ajratilgan OB katakchasida qayd etiladi.

- **yakuniy baholash (YAB)**. Mutaxassislik fanlari bo'yicha YAB da magistrning bilim, ko'nikma va malakalari xar o'quv yilining oxirida, shu o'quv yili davomida o'tilgan dastur asosida tuzilgan testlar yordamida akademiya test markazida o'tkaziladi.

1.3. Muayyan fan bo'yicha magistrning semestr (rotatsiya, yil) davomidagi o'zlashtirish ko'rsatkichi 100 balli tizimda baholanadi.

Bunday baholash turi quyidagicha taqsimlanadi:

№	Baholash turi	B	Maksimal ball	Koeffitsient	Saralash bali
1.	Auditoriyadagi seminar mashg'ulotlarni baholash	JB	30	0,30	16,5
		OB	10	0,1	5,5
2.	Magistrlik amaliyotini baholash	JB	30	0,30	16,5
		OB	10	0,1	5,5
3.	Yakuniy baholash		20	0,2	11,0
	JAMI		100	1	55,0

Magistrning bilimni baholashda quyidagi namunaviy mezonlar inobatga olinadi:

Baho	O'zlashtirish bali	Magistrning bilim darajasi
A'lo «5»	95,1-100	Javob original, ijodiy yondoshish va qo'shimcha axborot ishlatilishi bilan, topshiriq dastur talablari darajasida bajarilgan. O'quv rejasining tegishli bo'limlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar to'liq hajmda, juda yuqori saviyada o'zlashtirilgan. Birlamchi material va kundalik ish bayonnomalarining to'liq hajmda mavjud bo'lishi.
	90,1-95	Javob ijodiy yondoshish va qo'shimcha axborot ishlatilishi bilan,

		topshiriq dastur talablari darajasida bajarilgan. O'quv rejasining tegishli bo'limlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar to'liq hajmda, o'zlashtirilgan. Birlamchi material va kundalik ish bayonnomalarining mavjud.
	86-90	Javob ijodiy yondoshish bilan, topshiriq dastur talablari darajasida bajarilgan. O'quv rejasining tegishli bo'limlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar to'liq hajmda, o'zlashtirilgan. Birlamchi material va kundalik ish bayonnomalarining mavjud.
Yaxshi «4»	80,1-85,9	Javob yoki bajarilgan topshiriq yaxshi saviyada; amaliy ko'nikmalar to'liq hajmda yaxshi saviyada o'zlashtirilgan, seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik bo'yicha birlamchi material va kundalik ish bayonnomalarining to'liq hajmda mavjudligi.
	75,1-80	Javob yoki bajarilgan topshiriq yaxshi saviyada; amaliy ko'nikmalar yaxshi saviyada o'zlashtirilgan, seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik bo'yicha birlamchi material va kundalik ish bayonnomalarining mavjudligi.
	71-75	Javob yoki bajarilgan topshiriq yaxshi saviyada; amaliy ko'nikmalar yaxshi saviyada o'zlashtirilgan, seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik bo'yicha birlamchi material va kundalik ish bayonnomalarining mavjudligi, lekin biroz kamchiligi bor.
qoniqar li «3»	65,1-70,9	Javob yoki bajarilgan topshiriq o'rtacha saviyada, a'lohida nuqsonlar bilan. Amaliy ko'nikmalarning bir qismi o'rtacha darajada o'zlashtirilgan, kundalik ish bayonnomalari to'liq emas.
	60,1-65	Javob yoki bajarilgan topshiriq o'rtacha saviyada, xatoliklar bilan. Amaliy ko'nikmalarning bir qismi o'rtacha darajada o'zlashtirilgan, kundalik ish bayonnomalari to'liq emas.
	55-60	Javob yoki bajarilgan topshiriq past saviyada, xatoliklar bilan. Amaliy ko'nikmalarning bir qismi o'rtacha darajada o'zlashtirilgan, kundalik ish bayonnomalari to'liq emas.
qoniqar siz «2»	0- 54,9	Javob yoki bajarilgan topshiriq talabaning minimal darajasidan past va attestatsiya qilinmaydi. Amaliy ko'nikmalarning o'zlashtirilishi past saviyada, to'liq bo'lmagan hajmda, birlamchi materiallar va kundalik ish bayonnomalari to'liq hajmda emas, qo'pol nuqsonlar bilan.

1.4. Magistr 55 balldan kam ball to'plagan holda shu mavzuni qayta topshirib ijobiy baho olishi shart.

1.7. Xar bir baholash turlari (JB, OB, YAB) bo'yicha baholar 100% (ball) hisobidan aniq mezonlar asosida qo'yib boriladi, o'rtacha qiymati hisoblanib, tegishli koeffitsientga ko'paytiriladi va ballari aniqlanadi.

1.8. Magistrning fan bo'yicha to'plagan umumiy bali xar bir baholash turlarida to'plangan ballar yig'indisiga teng bo'ladi.

II. MAGISTR BILIMINI BAHOLASH TARTIBI

2.1. Magistrning ballarda ifodalangan o'zlashtirishi quyidagicha baholanadi:

- 86-100 ball – «a'lo»
- 71-85 ball – «yaxshi»
- 55-70 ball – «qoniqarli»

Saralash bali 55 ballni tashkil qiladi.

2.2. JB, OB va YAB turlarida fanni o'zlashtira olmagan (55% dan kam ball to'plagan) yoki uzrli sabab bilan baholash turlarida ishtirok eta olmagan magistrlarga quyidagi tartibda qayta baholashdan o'tishgaga ruxsat beriladi:

- qoldirilgan va o'zlashtirilmagan seminar mashg'ulot kelgusi darsga qadar guruh o'qituvchisiga qayta topshiriladi. 3 ta seminar mashg'ulot qoldirgan yoki ketma-ket

qoldirilgan 2 ta amaliy mashg'ulotni topshirmagan magistr magistratura dekani ruxsati bilan qayta topshiradi. qayta topshirish bali 0,8 koeffitsient bilan aniqlanadi.

- tematik rotatsiya bo'yicha qoldirilgan bitta amaliyot kuni uchun magistr shu haftaning ichida trener, moderator yoki dastur direktori navbatchiligi kunida ular bilan birga qo'shimcha navbatchilikda turib, amaliyot bo'yicha ko'nikmani qayta topshiradi.
- tematik rotatsiyalar bo'yicha ikkita va undan ko'p amaliyot kunini qoldirgan magistr magistratura dekani ruxsati bilan qoldirilgan amaliyo kuniga teng ravishda shifoxonada navbatchilikda turadi. Bunda xam qayta topshirish 0,8 koeffitsient bilan aniqlanadi.
- Agar joriy baholashda to'plangan ballarning o'rtacha qiymati 55%dan kam bo'lsa, magistr dekanat ruxsati bilan 2 hafta ichida qayta topshiradi. Xuddi shu tarzda magistrga ONni xam 2 hafta muddatda qayta topshirishga ruxsat beriladi va bali koeffitsientsiz qayd etiladi;
- semestr yakunida fan bo'yicha saralash balidan kam ball to'plagan magistrning o'zlashtirishi qoniqarsiz (akademik qarzdor) hisoblanadi. JB, OB va YAB turlarining xar bir bosqichida magistr 55%dan ortik ball yigishi shart.
- YABda magistr 55%dan kam ball to'plaganmasligi kerak.
- akademik qarzdor magistr larga semestr tugaganidan keyin dekan ruxsatnomasi asosida qayta o'zlashtirishi uchun 2 hafta muddat beriladi.
- SHu muddat davomida o'zlashtira olmagan magistr belgilangan tartibda rektorning buyrug'i bilan magistr lar safidan chetlashtiriladi.

2.3. Magistrning reyting daftarchasida a'lohida qayd qilinadigan malakaviy amaliyot, ilmiy-pedagogik faoliyat, fan bo'yicha yakuniy Davlat attestatsiyasi va magistrantning ilmiy faoliyati bo'yicha o'zlashtirishi mazkur Nizomning 3.1 - bandiga muvofiq tizimda baholanadi. Magistrlik dissertatsiyasi himoyasi «himoyadan o'tdi», «himoyadan o'tmadi» tizimida baholanadi.

2.4. O'quv rejasida muayyan semestr (o'quv yili)ga belgilangan fanlarning barchasi va magistrlik amaliyotdan saralash balidan yuqori ball to'plagan magistr lar rektorning buyrug'i bilan kursdan-kursga o'tkaziladi.

III. REYTING NATIJALARINI QAYD QILISH TARTIBI

3.1. «Yakuniy na'zorat» bilan tugallanadigan fanlardan magistr larning fan bo'yicha o'zlashtirish qaydnomasi (JN, ON ballari) kafedra mudiri imzosi bilan 2 nusxada tayyorlanib, 1 - nusxasi magistratura dekanatiga, 2 - nusxasi test markaziga topshiriladi (shakli 2-ilovada keltirilgan). Test na'zorati natijalari 2 nusxada chiqarilib, test markazi rahbari imzosi bilan 1 nusxasi kafedraga, 2 nusxasi kafedradan olingan o'zlashtirish qaydnomasi bilan birgalikda dekanatga topshiriladi.

3.2. Magistrning fan bo'yicha baholash turlarida to'plagan ballari reyting qaydnomasiga butun sonlar bilan qayd qilinadi. Reyting daftarchasining «O'quv rejasida ajratilgan soat» ustuniga fanga ajratilgan umumiy o'quv yuklama soatlari, to'plangan ball ustuniga magistrning mazkur Nizomning 3.1.-bandiga muvofiq 100 balli tizimdagi o'zlashtirish bali qo'yiladi. «Fandan olingan baho» ustuniga esa magistrning fandan to'plagan umumiy baliga mos holda «A'lo», «Yaxshi», «Qoniqarli» deb yoziladi.

3.3. Magistrning saralash balidan past bo'lgan o'zlashtirishi «Reyting daftarchasi»da qayd etilmaydi.

4.5. Diplom ilovasi yoki akademik ma'lumotnomani dekanat tomonidan rasmiylashtirishda talabaning fan bo'yicha to'plagan reytingi quyidagicha aniqlanadi.

MAGISTRNI FAN BO'YICHA ATTESTATSIYADAN O'TKAZISH TARTIBI

Seminar mashg'ulotlari	JB K=0,30	JB o'rtacha qiymati - (Faollik 78 + Nazariy bilimi 80 +Test 78)/3=78,6%: JB bali - 78,6 * 0,30=23,6 ball
---------------------------	--------------	--

	OB K=0,1	OB o'rtacha qiymati = 80%: OB bali – $80 \cdot 0,1 = 8$ ball
Magistrlik amaliyoti	JB K=0,30	JB o'rtacha qiymati = 85 JB bali - $85 \cdot 0,30 = 25,5$ ball
	OB K=0,1	OB o'rtacha qiymati 78% OB bali – $78 \cdot 0,1 = 7,8$ ball
YAB	K=0,2	Test $84\% \cdot 0,2 = 16,8$ ball
Fandan olingan baho		JB semin+JB amaliyot+OBsem+OBamaliyot+YAB $= 23,6 + 8,0 + 25,5 + 7,8 + 16,8 = 81,7 = 82$ ball (yaxshi)

1-ilova

_____mutaxassisligi bo'yicha magistrnlarning

O'ZLASHTIRISH QAYDNOMASI

_____yil (bosqich)

O'qituvchining F.I.SH.: _____

№	Magistrning F.I.SH.	JN		ON		JN+ON	
		%	Ball	%	Ball	%	Ball
1							
2							

Kafedra mudiri _____
imzo F.I.SH.

Dastur direktori _____
imzo F.I.SH.

«_____» _____ 200__ y.

2-ilova

_____mutaxassisligi bo'yicha magistrnlarning

O'ZLASHTIRISH QAYDNOMASI

O'qituvchining F.I.SH.: _____ yil (bosqich)

[illegible]

Kafedra mudiri _____
imzo F.I.SH.

Dastur direktori _____
imzo F.I.SH.

« _____ » _____ 200__ y.

Izox: ilovadagi JN ustinigagi magistrning seminar mashg'ulotlari va rotatsiya paytidagi JN bo'yicha to'plagan ballarining o'rtacha qiymati yoziladi, ON ustinigagi esa magistrning seminar mashg'ulotlari va rotatsiya paytidagi ON bo'yicha to'plagan ballarining o'rtacha qiymati yoziladi.

ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. **Ibodullaev Z.R.** Tibbiyot psixologiyasi., Darslik., 2009., 393 b.
2. **Karvasarskiy B.D.** Klinicheskaya psixologiya. M., 2010., 867 b
3. **Sidorov P.I., Parnyakov A.V.** Klinicheskaya psixologiya. M., 2012., 863 b.
4. **Djudit Todd, Artur K. Bogart.** Osnovi klinicheskoy i konsultativnoy psixologii. 2011.

Qo'chimca adabiyotlar

1. **Zilboorg G.,** A History of medical psychology., 2007., 584 p.
2. **McManus I.C.** Psychology in medicine., 2013, 489 p
3. **Paul Kennedy, S. Levelin.** Handbook of clinical health psychology, 2006., 368 p.
4. **Michael E. Thase.** Medical factors and psychological disorders., 2010.
5. **Clinical Practice of Pediatric Psychology**// Michael C. Roberts, Brandon S. Aylward, and Yelena P. Wu., 2012.
6. **Pediatric Neuropsychology**// Keith Owen Yeates, M. Douglas Ris, H. Gerry Taylor, and Bruce F. Pennington., 2008.
7. Integrating psychotherapy and psychopharmacology //Stephen M. Stahl., Bret A. Moore, 2014.
8. **Fletcher J., Elaine E.** Handbook of Clinical Child Neuropsychology., 2012.
9. **Solso K.** Kognitivnaya psixologiya. M., 2013
10. **Z.Freyd.** Psixoanaliz., 2013, 645 b
11. **Gelmut K., Djenifer B.** Gipnoterapiya. M. 2002.
12. **Ibodullaev.Z.R.** Asab kasalliklari. T. 2014, 1000 b.
13. **Ibodullaev.Z.R.** Asab va ruhiyat. T. 2015, 331b.
14. **Luriya A.R.** Osnovi neyropsixologii. M., 2010.
15. **Saxakian U. S.** Texnika konsultirovaniya i psixoterapiya. Per s angl. M.: 2013.
16. **Gadoev A.G.** Ichki kasalliklar. T. 2014. 909 b.
17. **Semenovich A.V.** Heyropsixologicheskaya diagnostika i korrektsiya v detskom vozraste. M., 2012.
18. **Karimova V.M.** Oiyla psixologiyasi., T.2014.,
19. **Maksimova A.** Giperaktivnost i defitsit vnimaniya u detey. M., 2006.
20. www.tma.uz.
21. www.asab.uz
22. www.psychology.com
23. <http://www.medvopros.com>.

SEZGINI TEKSHIRISH PROTOKOLI

Bemor _____; yoshi ____; jinsi ____;

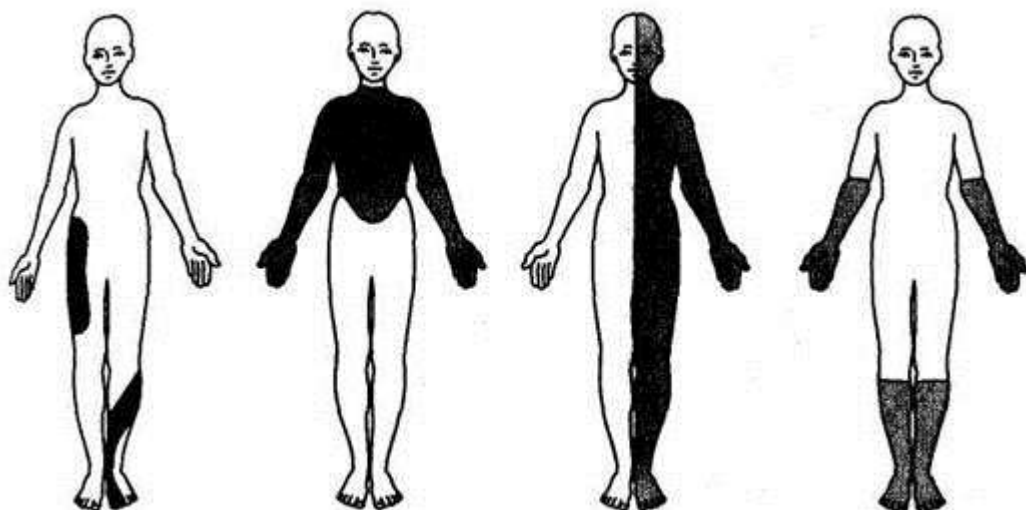
Sezgi buzilishlari	
Turi boyicha	Topografiyasi boyicha
Yoq	Yoq
Anesteziya Gipesteziya Giperesteziya Dizesteziya Paresteziya Astereognoziya	Monoanesteziya Paraanesteziya Gemianesteziya Tetranestezia
Sezgi buzilishlari	
Organik tipda	Funksiyoinal tipda
Og'riqlar: bor, yoq	
Boshda: ensada, peshonada, chakka qismida, tepa qismida, ko'z kosasida, hamma joyida, yuzning chap yarmida, yuzning o'ng yarmida, kraniyioservikal sohada (tagi chizilsin)	
Tanada: chap qo'lda, o'ng qo'lda, chap elkada, o'ng elkada, umurtqa pog'onasi bo'ylab, ko'krak qafasi sohasida, gemialgiya, faqat yurak sohasida, qorin sohasida, qovuq sohasida, chap oyoqda, o'ng oyoqda, ikkala tizzada, oyoqning orqa yuzasi bo'ylab, oyoqning oldingi yuzasi bo'ylab, tovonning tagida(tagi chizilsin). Boshqa joylarda _____	
Qizib ketish(qaerda: _____)	
Sovib ketish(qaerda: _____)	
Kuydiruvchi, achishtiruvchi, jimirlash yoki boshqa turdagi og'riqlar _____	
O'tkir og'riqlar, surunkali og'riqlar, epizodik og'riqlar	

Sana " ____ " ____ y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

Sezgi buzilishlari topografiyasini aniqlash uchun yo'riqnoma

a

b

v

z

a

b

v

z

d

e

zh

IDROKNI TEKSHIRISH PROTOKOLI

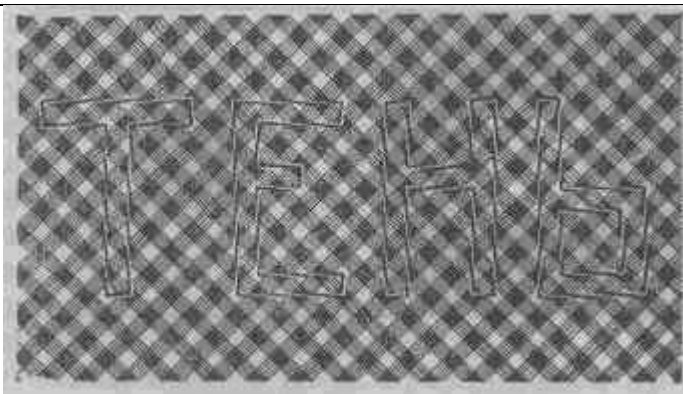
Bemor _____; **yoshi** ____; **jinsi** ____;

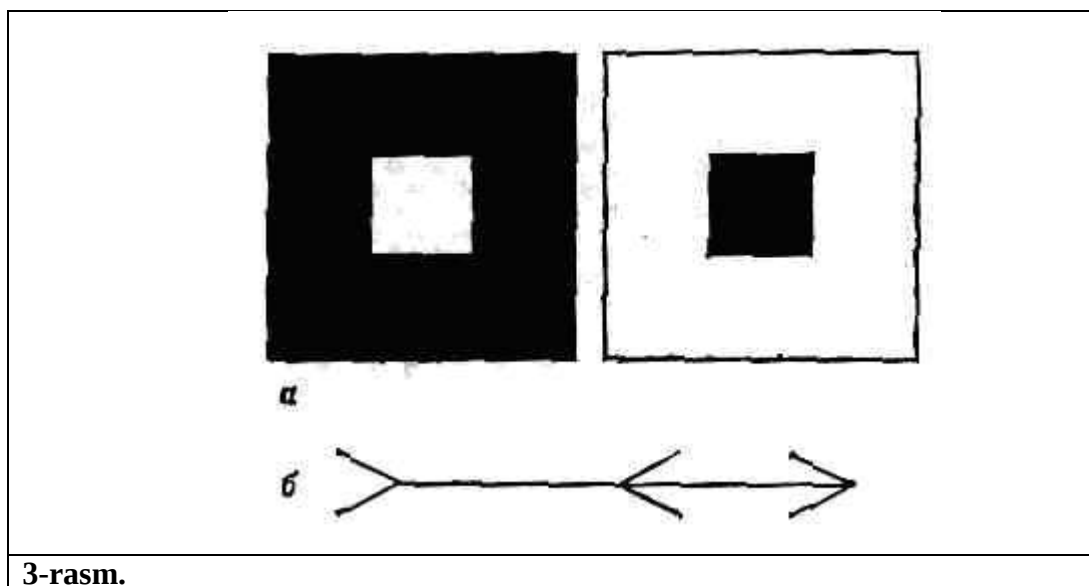
Teksiruv: Turli ma'noni o'zida mujassam etgan rasmlarni tahlil qila olish qobiliyati o'rganiladi. Sinaluvchi rasmlardagi vaziyatlarni qancha ko'p ifodalab bersa, uning idrok qilish qobiliyati shunca yuqori deb baholanadi. Sinash uchun rasmlar pastda keltirilgan.

Sana "____" ____y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

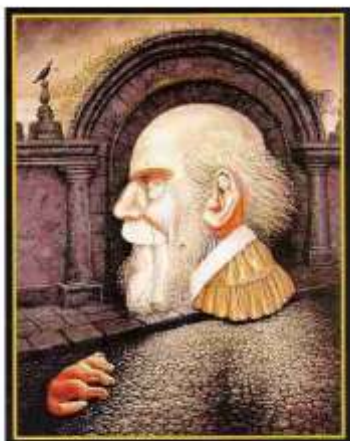
Idrokni tekshirish uchun rasmlar	
	
1-rasm. Harflar to'g'ri yozilganmi yoki egri yozilganmi?.	
	
2-rasm.	

3-rasm.

4-rasm

На рисунке изображено 9 человек.
Сможете ли вы найти их всех?

Сколько тут лиц?

Одно? Два? А может
быть три?

5-rasm

Жена или теща

Кого здесь вы видите?
Молодую девушку или
грустную старуху?

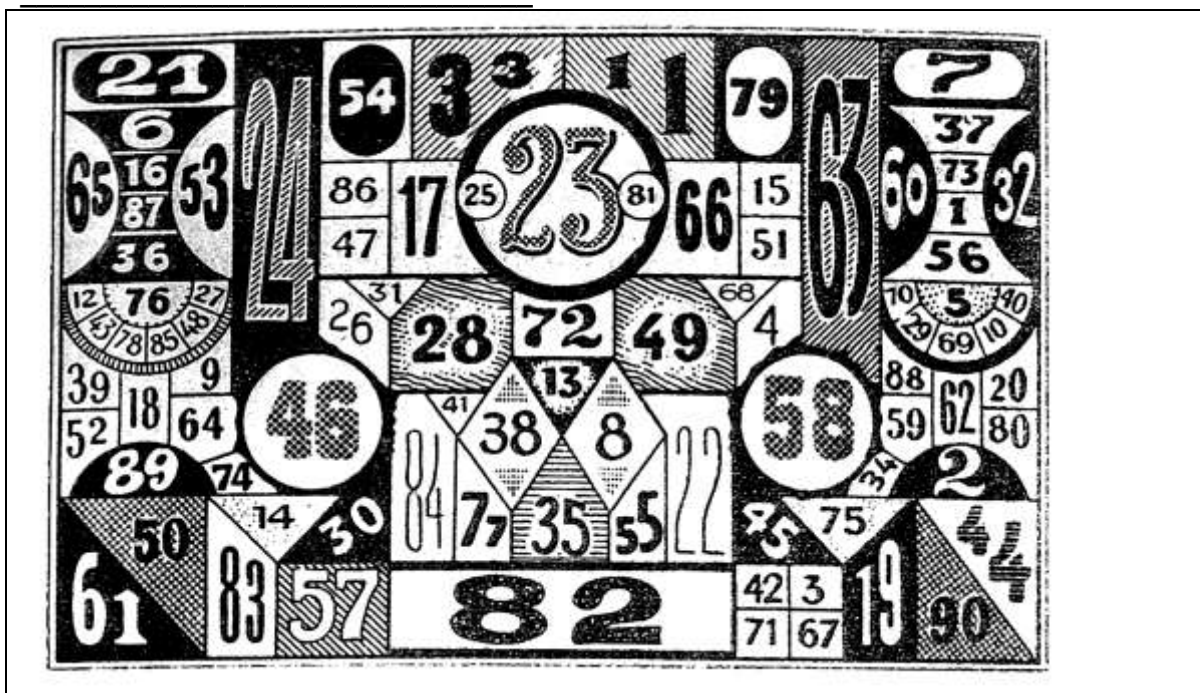
Влюбленный клоун

6-rasm

DIQQATNI TEKSHIRISH PROTOKOLI

Bemor_____; **yoshi**____; **jinsi**_____;

teksiruv_____

Diqqatni tekshirish usuli. Sinaluvchi qisqa vaqt ichida 1 dan 90 gacha bo'lgan raqamlarning barchasini tartib bo'yicha topishi lozim.

Xulosa

Sana "_____"_____. qatnashish %_____

Magistr_____ (imzo)

Supervizor_____ (imzo)

Diqqat o'tkirligi va tezligini tekshirish usuli

Bemor _____; **yoshi** _____; **jinsi** _____;

Sinaluvchiga quyidagi savollar bilan murojaat qilinadi. Xonadagi narsalarga bir ko'z yugurtirib (5 soniya) chiqing va xonada nimalar borligini aytib berishga harakat qiling. Diqqat charchab qolmasligi uchun xazil-mutoyibali savollar ham bo'lishi kerak.

1. Xonada nechta stul bor?
2. Nechta karovot bor?
3. Xonaga qanday rangdagi pardalar osilgan?
4. Xonadagi shkafning ustida nima bor?
5. Nechta talaba oyna oldida o'tiribdi?
6. Tepaga nechta chiroq osilgan?
7. Oynadan tashqarida qanday tabiyat manzaralari bor?
8. Devorga qanday rasmlar osilgan?
9. Orqa tomondagi shkafning rangi qanday?
10. Xonada yotgan bemorlarning sochiqlai rangi va guli qanday?

Shu va shunga o'xshash savollar orqali bemorning diqqati tekshiriladi. Har bir to'g'ri yechilgan topshiriqqa 1 ball qo'yiladi. Eng yuqori ball – 10 ball.

Ballar taqsimlanishi:

0 – 3 ball – diqqat o'ta past.

4 – 6 ball – diqqat o'rta darajada.

7 – 8 ball – diqqati o'tkir.

9 – 10 ball – diqqati o'ta o'tkir.

Sana "____" _____y. **qatnashish** % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

Burdonning korrektura sinamasi

Bemor _____; yoshi ____; jinsi ____;

Sinama juda oddiy bo'lib, uni o'tkazish uchun maxsus blanklar va sekundomer kerak. Sinaluvchiga tasodifiy ravishda joylashgan yirik **raqamlar**, **harflar** yoki turli **geometrik shakllar** yozib qo'yilgan blank ko'rsatiladi (1-rasm). Talab shundan iboratki, sinaluvchi o'zi xohlagan bitta sonni (masalan 8 ni), bitta harfni (masalan R harfini) yoki biror bir shaklni (masalan ► shaklini) 60 soniya ichida o'chirib chiqishi kerak. Topshiriq: "Siz ushbu blankdagi 8 sonlarini vertikal yo'nalishda o'chirib chiqing". Baqt belgilanadi va 60 sekunddan so'ng topshiriqni bajarish tezligi, yo'l qo'yilgan xatolar (ba'zi 8 sonlarining o'chirilmay qolishi yoki boshqa sonlarni o'chirib yuborish va x.k.). Sinov natijalari o'chirilgan sonlar yoki o'chirilmay qoldirib ketilgan sonlar, bajarish uchun ketgan vaqtga qarab baholanadi (2-rasm). Shu yo'l bilan diqqatning o'tkirligi, davomiyligi, charchash darajasi, bir topshiriqdan ikkinchi topshiriqqa o'tish tezligi baholanadi. Sinaluvchi qancha kam xatoga yo'l qo'ygan bo'lsa, uning diqqati shuncha o'tkir hisoblanadi.

1-rasm. Sinaluvchining qo'lga beriladigan blank

Ismu sharifi										yoshi										Sana									
1	4	5	7	3	9	6	4	6	3	3	3	6	8	4	6	3	3	3	6	8	6	4							
5	8	1	3	4	7	5	5	5	6	4	4	4	0	5	5	6	4	4	4	0	5	5							
7	4	2	5	6	2	4	6	2	7	8	6	7	8	6	2	7	8	6	7	8	4	6							
8	3	5	7	8	3	6	2	4	8	9	8	3	6	2	4	8	9	8	3	6	6	2							
6	8	4	2	6	8	7	3	5	3	6	9	4	3	3	5	3	6	9	4	3	7	3							
4	6	3	3	3	6	8	7	8	4	2	1	5	4	7	8	4	2	1	5	4	8	7							
5	5	6	4	4	4	0	8	6	7	3	2	3	7	8	6	7	3	2	3	7	0	8							
6	2	7	8	6	7	8	7	5	2	8	3	2	9	7	5	2	8	3	2	9	8	7							
2	4	8	9	8	3	6	5	5	5	5	4	3	6	5	5	5	5	4	3	6	6	5							
3	5	3	6	9	4	3	3	3	6	4	6	4	3	3	3	6	4	6	4	3	3	3							
7	8	4	2	1	5	4	4	5	4	6	8	2	4	4	5	4	6	8	2	4	4	4							
8	6	7	3	2	3	7	8	4	3	5	4	4	8	8	4	3	5	4	4	8	7	8							
7	5	2	8	3	2	9	4	6	3	3	3	6	8	4	6	3	3	3	6	8	9	4							
5	5	5	5	4	3	6	5	5	6	4	4	4	0	5	5	6	4	4	4	0	6	5							
3	3	6	4	6	4	3	6	2	7	8	6	7	8	6	2	7	8	6	7	8	3	6							
4	5	4	6	8	2	4	2	4	8	9	8	3	6	2	4	8	9	8	3	6	4	2							
8	4	3	5	4	4	8	3	5	3	6	9	4	3	3	5	3	6	9	4	3	0	5							
5	8	7	2	6	6	6	7	8	4	2	1	5	4	7	8	4	2	1	5	4	8	6							
6	2	3	3	7	8	2	8	6	7	3	2	3	7	8	6	7	3	2	3	7	6	2							
3	9	5	7	8	7	1	7	5	2	8	3	2	9	7	5	2	8	3	2	9	3	3							
2	1	3	9	4	6	3	5	5	5	5	4	3	6	5	5	5	5	4	3	6	4	7							
3	3	3	6	4	6	4	3	3	6	4	6	4	3	3	3	6	4	6	4	3	2	8							
4	4	5	4	6	8	2	4	5	4	6	8	2	4	4	5	4	6	8	2	4	5	6							

2-rasm. Natijalarni aks ettirish uchun blank (bu sinovchida bo'ladi)

Ko'rib chiqilgan qatorlar soni	To'g'ri o'chirilgan sonlar	Qo'yib yuborilgan sonlar

Sana "____" ____y. qatnashish %____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

Krepelin bo'yicha hisoblash qobiliyatini tekshirish usuli**Bemor** _____; **yoshi** ____; **jinsi** ____;

Usul diqqat tezligi, turg'unligi va diqqatni bir obyektidan ikkinchi obyektga ko'chirish darajasini tekshirish uchun qo'llaniladi. Maxsus blanklarga raqamlar ustun-ustun qilib yozib chiqiladi. Sinaluvchi ushbu raqamlarni hayolda bir-biriga qo'shishi yoki bir-biridan ayirishi va olingan natijalarni blankda yozib borishi kerak.

	5	6	4	4	4	0	8	6	7	3	2	3	7	8	6	7	3	2	3	7	0	8
+	2	7	8	6	7	8	7	5	2	8	3	2	9	7	5	2	8	3	2	9	8	7
	9	8	6	5	3	6	5	6	8	5	9	3	6	5	5	5	5	3	8	6	7	5
-	5	3	6	1	4	3	2	3	6	4	6	4	3	2	3	6	4	1	3	3	3	3
	8	4	2	1	5	4	4	5	4	6	8	2	4	4	5	4	6	8	2	4	4	4
+	6	7	3	2	3	7	8	4	3	5	4	4	8	8	4	3	5	4	4	8	7	8
	5	9	8	7	5	9	7	8	6	9	4	6	8	5	6	9	5	4	6	8	9	6
-	5	5	5	4	3	6	5	5	6	4	4	4	0	4	5	6	4	4	4	0	6	5
	3	6	4	6	4	3	6	2	7	8	6	7	8	6	2	7	8	6	7	8	3	6
+	5	4	6	8	2	4	2	4	8	9	8	3	6	2	4	8	9	8	3	6	4	2
	8	7	5	6	9	8	7	8	5	6	9	8	7	8	5	3	6	9	4	3	9	5
-	4	3	2	6	6	6	3	5	4	2	1	5	4	1	3	1	2	1	2	3	8	3
	2	3	3	7	8	2	8	6	7	3	2	3	7	8	6	7	3	2	3	7	6	2
+	9	5	7	8	7	1	7	5	2	8	3	2	9	7	5	2	8	3	2	9	3	3
	7	3	9	4	6	8	5	5	5	5	4	5	6	5	5	5	5	6	9	6	4	8
-	3	3	6	4	6	4	3	3	6	4	6	4	3	3	3	6	4	4	4	3	2	1
+	4	5	7	3	9	6	4	6	3	3	3	6	8	4	6	3	3	3	6	8	6	4
	8	1	3	4	7	5	5	5	6	4	4	4	0	5	5	6	4	4	4	0	5	5

Topshiriq bajarilganidan so'ng sinovchi bajarilgan ishni ko'rib chiqadi va sinaluvchi yo'l qo'ygan xatolarni tekshiradi, ya'ni to'g'ri bajarilgan topshiriqlar xajmi, topshiriqni bajarish tezligi, xatolar soni, bir ustunni echib ikkinchi ustunga o'tish tezligini va h.k. Shu yo'l bilan diqqatning deyarli barcha xususiyatlarini, ayniqsa parixonxotirlik darajasi tekshirish mumkin.

Natijalarni aks ettirish uchun blank (bu sinovchida bo'ladi)

To'g'ri yechilgan sonlar miqdori	Noto'g'ri yechilgan sonlar miqdori	Eychilmasdan qo'yib yuborilgan sonlar

Sana "____" ____y. qatnashish %____**Magistr** _____ (imzo)**Supervizor** _____ (imzo)

XOTIRANI TEKSHIRISH PROTOKOLI

10 ta so'zni yodlash" usuli

Bemor _____; yoshi ____; jinsi ____;

Sinaluvchiga ma'no jixatdan bir-biriga bog'liq bo'lmagan 10 ta so'z aytiladi va sinaluvchi ularni o'zi xoxlagan tartibda takrorlab chiqishi kerak. Masalan, *uy, olma, qalam, osmon, temir, ot, gul, qog'oz, daryo, rom*. Bir necha soniya kutgach sinaluvchi so'zlarni yoddan aytib boshlaydi. Sinaluvchi barcha so'zlarni to'g'ri aytib bo'lmaguncha, tekshirish davom ettirilaveradi, ya'ni sinovchi 10 ta so'zni yana qayta aytib chiqadi, sinaluvchi esa ularni yana takrorlaydi. Olingan ma'lumotlar jadvalga qayd qilib boriladi. Odatda 5-6 urinishdan so'ng barcha 10 ta so'z ham to'g'ri takrorlanadi. Agar 2-3 urinishdan keyin sinaluvchi barcha 10 ta so'zni o'zi xoxlagan tartibda to'la aytsa, demak uning **xotirasi juda yuqori**, agar sinovni 5-6 urinishdan keyin bajarsa – **xotirasi yaxshi**, agar 7-8 urinishdan keyin bajarsa – **xotirasi biroz sust**, agar 9-10 urinishdan keyin bajarsa yoki bajara olmasa, demak uning **xotirasi juda sust** hisoblanadi. Ushbu so'zlarni sinaluvchini ogohlantirmasdan turib 30 minutdan so'ng qayta aytib berishni so'rash mumkin.

Sinov blanki

Ismu _____ yoshi _____ Sana _____

№	1 uy	2 olma	3 qalam	4 osmon	5 Temir	6 ot	7 gul	8 qog'oz	9 daryo	10 rom	Ortiqcha aytib yuborgan so'zi
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
30 min so'ng											

Xulosa _____

Sana "____" ____y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

XOTIRANI TEKSHIRISH PROTOKOLI**Hikoyalarni takror aytib berish usuli.****Bemor** _____; **yoshi** ____; **jinsi** ____;

Sinaluvchiga kichikroq bir hikoya o'qib eshittiriladi. Hikoya o'qib bo'lingandan so'ng sinaluvchidan uni takror aytib berish yoki ushbu hikoyani qog'ozga tushirib berish so'raladi. Bunda sinaluvchi hikoyani naqadar to'g'ri aytayotgani yoki to'g'ri yozib bergani tekshiriladi. Sinaluvchi so'zlarning o'rnini ma'no jixatdan boshqa so'zlar bilan almashtirmay aytishi, so'zlarni takrorlamasligi yoki jumalarni tushirib qoldirmasligi kerak. Chunki xotira tekshirilayapdi. Sinov bir marta o'tkaziladi.

Xulosa _____

Sana " ____ " ____ y. qatnashish % _____**Magistr** _____ (imzo)**Supervizor** _____ (imzo)

Ko'ruv xotirasini tekshirish usuli

Bemor _____; yoshi ____; jinsi ____;

Sinaluvchiga 12 ta turli xil rasmlar yoki raqamlar ko'rsatiladi. Sinaluvchi ularning nomini aytishi kerak.

15	39	87	23
94	65	79	46
83	19	94	52

Xulosa _____

Sana "____" ____y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

TAFAKKURNI TEKSHIRISH PROTOKOLI**Bemor** _____; **yoshi** ____; **jinsi** ____;**1. «Ortiqchasini chiqarib tashlash» usuli**

Sinaluvchiga har xil narsalar, o'simliklar va hayvonlarning nomlari yozilgan qator ko'rsatiladi. Nomlar qatori shunday tuzilishi kerakki, sinaluvchi ularning ichidan ma'no bo'yicha to'g'ri kelmaydigan nomlarni chiqarib tashlashi lozim.

Qo'rsatma: Quyidagi so'zlarni o'qib chiqing va ma'no va mazmuni jixatdan ushbu qatorga to'g'ri kelmaydigan bitta so'zni (nomni) chiqarib tashlang. Siz chiqarib tashlagan so'z (nom) nima uchun ushbu qatorga to'g'ri kelmasligini tushuntirib bering.

1. O'rdak, baliq, tovuq, kurka, xo'roz.
2. Qaram, sabzi, turp, olma, sholg'om.
3. Qitob, daftar, kursi, bloknot, qog'oz.
4. Televizor, radio, kompyuter, telefon, devor.
5. Arra, bolg'a, mix, bolta, beshik, tasha.
6. Oltin, kumush, mis, alyuminiy, temir.
7. Parij, London, Bern, Rim, Tokio, Qopengagen.
8. Avstriya, Germaniya, Fransiya, Italiya, Norvegiya, Oslo.
9. Qo'y, it, echki, ot, tovuq, xo'roz, bo'ri.
10. Qahva, choy, vino, sut, sharbat, bo'tqa.

Bu usul fikrlash qobiliyatini tekshirishning eng oddiy usuli bo'lib, so'zlar o'rniga rasmlarni ko'rsatib ham o'tkazish mumkin.

Xulosa _____

Sana "____" ____y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

TAFAKKURNI TEKSHIRISH PROTOKOLI

Bemor _____; yoshi ____; jinsi ____;

«Tanlab ko'rsatish» usuli.

Bu sinamani o'tkazish uchun sinaluvchiga turli narsalar (obyektlar) nomi yozilgan yoki rasmi aks ettirilgan qator ko'rsatiladi. Sinaluvchi ularni diqqat bilan kuzatib obyektlarning turli xususiyatlari bo'yicha ketma-ket joylab chiqish kerak.

Qo'rsatma:

1. Uchish tezligi bo'yicha ketma-ket joylashtirib chiqing: *raketa, burgut, o'q, vertolyot, samolyot.*
2. Yorug'lik darajasi bo'yicha ketma-ket joylashtirib chiqing: *projektor, fonar, oy, quyosh, lampa, sham.*
3. Sekin yurishi bo'yicha ketma-ket joylashtirib chiqing: *quyon, toshbaqa, tipratikan, timsoh, quyon, qoplon.*
4. Dumining uzunligi bo'yicha ketma-ket joylashtirib chiqing: *tuya, quyon, olmoxon, tipratikan.*
5. Issiqlik darajasi bo'yicha joylashtirib chiqing: *mayka, palto, ko'ylak, kastyum.*
6. Uzunligi bo'yicha joylashtirib chiqing: *Toshkent teleminorasi, Eyfel minorasi, Rio-de Janeyrodagi teleminora, Ostankino teleminorasi.*
7. Ushbu viloyatlarni er maydonining kattaligi bo'yicha joylashtirib chiqing: *Navoiy, Qashqadaryo, Xorazm, Farg'ona, Toshkent.*
8. Qaysi alloma oldin tug'ilgan? Tartib bo'yicha joylashtirib chiqing: *Navoiy, Ibn Sino, Gippokrat, Galen, Aristotel, Platon, Bobur.*
9. Qaysi metall issiqlikni tez o'tkazadi? Tartib bo'yicha joylashtirib chiqing: *Mis, alyuminiy, oltin, temir.*

Xulosa _____

Sana "____" ____y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

TAFAKKURNI TEKSHIRISH PROTOKOLI

Bemor _____; yoshi ____; jinsi ____;

Fikrlash faolligini aniqlash usuli

Buning uchun sinaluvchiga turli topshiriqlar beriladi va vaqt belgilab olinadi. Har bir topshiriq 1 daqiqa mobaynida bajarilishi kerak.

1-ko'rsatma. «Men vaqtni belgilayman. Siz bir daqiqa mobaynida daftarga A harfi bilan boshlanuvchi shaxarlarning (davlatning, daryolarning, ayollarning, erkaklarning va h.k.) otini yozing. Qancha ko'p yozsangiz shuncha yaxshi». Vaqt o'tgandan keyin daftar yig'ishtirib olinadi. Ushbu harflar qancha ko'p yozilsa, sinaluvchining fikrlash faolligi shuncha yaxshi bo'ladi.

Xuddi shu tartibda biz istyemol qiladigan meva va sabzavotlar, biz biladigan hayvonlar, geometrik figuralarning nomlarini yozib ham fikrlash faolligini (qobiliyatini) tekshirish mumkin. Bunday topshiriqlar esda saqlash darajasini ham ko'rsatib beradi.

2-ko'rsatma. «Bir daqiqa mobaynida M, O', V, S harflardan foydalanib jumla tuzing». Masalan: «Men o'z vatanimni sevaman». Jumlarlar ma'no va mazmun jixatdan to'g'ri tuzilgan bo'lishi kerak. Topshiriq bajarilgandan so'ng to'g'ri tuzilgan jumlar soni hisoblab chiqiladi.

3-ko'rsatma. Psixolog qog'ozga turli geometrik shakllar chizib chiqadi: aylana, kvadrat, uzun chiziqlar, spiral, to'lqinli chiziq, doira va biror bir narsaning shaklini yaratsa bo'ladigan turli geometrik shakllar. Ushbu shakllar doskaga chizib bo'lingandan so'ng psixolog sinaluvchiga ko'rsatma beradi. Ko'rsatma: «Siz bir daqiqa mobaynida ushbu geometrik shakllardan iloji boricha ko'proq tugallangan rasmlar yaratishga harakat qiling. Faqat men ko'rsatgan shakllardan foydalaning». Topshiriq bajarib bo'lingandan so'ng to'g'ri tuzilgan rasmlar sanab chiqiladi. Bu topshiriq diqqat va xotira o'tkirligi, fikrlash qobiliyatini tekshirish uchun qo'llaniladi.

Barcha topshiriqlar bajarib chiqilgandan so'ng to'g'ri bajarilgan topshiriqlar soni hisoblab chiqiladi. Shu yo'l bilan nafaqat sinaluvchining fikrlash qobiliyatini, balki uning bilimini baholashda ham foydalanish mumkin.

Xulosa _____

Sana " ____ " ____ y. qatnashish % ____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

TAFAKKURNI TEKSHIRISH PROTOKOLI

Bemor _____; **yoshi** _____; **jinsi** _____;

Analogiya yaratish usuli.

Sinaluvchiga har xil soʻzlar yozilgan material koʻrsatiladi. Sinaluvchi ularning roʻparasiga maʼno va mazmun jihatdan mos keluvchi soʻzlarni yozib chiqishi kerak. Soʻzlarning kam yoki koʻpligiga qarab vaqt belgilanadi (1, 3, 5 daqiqa). Masalan, oʻn – *son*, kuchuk – *hayvon*, archa – *daraxt*, qish – *sovuq*, soʻz – *gap*, jigar – *aʼzo*, psixologiya – *fan*, dushanba – *hafta kuni*, telefon – *aloqa vositasi*, Toshkent – *poytaxt* yoki Toshkent – *shaxar* va h.k. Bu sinamani ogʻzaki tarzda oʻtkazish ham mumkin.

Xulosa _____

Sana "____" _____y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

TAFAKKURNI TEKSHIRISH PROTOKOLI

Bemor _____; yoshi _____; jinsi _____;

Maqollar va aforizmlar ma'nosini tushuntirib berish

Sinaluvchiga turli maqollar va aforizmlar aytiladi. Sinaluvchi ularning ma'nosini tushuntirib berishi kerak. bu erda vaqt belgilanishi shart emas. Masalan, "Temirni qiziganda bos"; "Shamol bo'lmasa daraxtning uchi qimirlamaydi", "Qo'rpanga qarab oyoq uzat", "Baliqni boshidan sasiydi", "Daraxtni chopsa, uning shoxlari uchadi", "Hamma yaltiragan narsa ham oltin bo'lavermaydi", "Chumchuqdan qo'rqqan tariq ekmaydi", "Nima eksang, shuni o'rasan", "Yolg'iz otning changi chiqmas, changi chiqsa ham dong'i chiqmas", "Bo'ridan qo'rrqan o'rmonga bormas", "Etti marta o'lchab, bir marta kes", "Tilim mening, dushmanim mening", "Bukrini go'r to'g'irlyadi", "Bir bolaga etti mahalla ota-ona", "Jo'jani kuzda sanashadi", "Qiyimga qarab kutib olishadi, aqliga qarab kuzatib qo'yishadi", "Tomdan tarasha tushgandek", "Er-xotinning urishi, doka ro'molning qurishi" va h.k.

Xulosa _____

Sana " ____ " ____ y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

TAFAKKURNI TEKSHIRISH PROTOKOLI

Bemor _____; **yoshi** ____; **jinsi** ____;

Intelлект darajasini tekshirish uchun Veksler testi

Veksler testi (shkalasi) intellekt darajasini tekshirish uchun eng ko'p qo'llaniladigan test hisoblanadi. Devid Veksler tomonidan 1939 yili ishlab chiqilgan. Ushbu test turli yoshdagilarning intellekt darajasini, aniqrog'i aqliy rivojlanish darajasini aniqlash va baholash uchun qo'llaniladi.

D. Veksler umumiy intellekt darajasini aniqlash uchun verbal va noverbal test savollarini o'ylab topgan. Veksler testi (shkalasi) 11 ta alohida subtestdan iborat bo'lib, ularni 2 ga ajratgan: 6 ta verbal va 5 ta noverbal subtestlar. Har bir test 10 tadan 30 tagacha birin-ketin murakkablashib boradigan savollar va topshiriqlardan iborat. Verbal testlar umumiy savodxonlikka oid savol va topshiriqlardan tarkib topgan bo'lsa, noverbal testlar turli shakllarning etishmayotgan detallarini topish, murakkab figuralar yaratish, ularning ketma-ketligini aniqlash kabi ko'rsatmalardan iborat. Bajarilgan har bir subtestga ball qo'yib boriladi va ularning hammasi umumlashtirilib intellekt darajasini (IQ) ko'rsatuvchi yagona ball aniqlanadi.

Veksler bo'yicha IQ-ko'rsatkichlari:

Juda yuqori – 130 ball.

Yuqori – 120-129 ball.

Yaxshi – 110-119 ball.

O'rtacha – 90-109 ball.

Past – 80-89 ball.

Yomon – 70-79 ball.

Aqliy defekt– u 2,2%

Xulosa _____

Sana " ____ " ____ y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

Depressiyani baholash uchun Gamilton shkalasi

Bemor _____; yoshi _____; jinsi _____;

1. Depressiv kayfiyat.

(tushkunlik, ishonchsizlik, o'zini kamsitish hissi)

0 – yo'q

1 – ko'rsatilgan holatlar so'ralganda aytiladi

2 – to'satdan o'zi shikoyat qiladi

3 – hulq-atvori (tana vaziyati, mimikasi, ovozi, yig'loqilik)dan bilib olinadi

4 – ko'rsatilgan holatlar ham so'zlashidan, ham xulq-atvoridan bilinib turadi

2. Aybdorlik hissi.

0 – yo'q

1 – o'zini kamsitish, boshqalarga pand berganlik hissi

2 – o'zini kamsitish hissi, o'z xatolarini va gunohlarini azob bilan eslash

3 – hozirgi kasalligini go'yoki unga berilgan jazodek his qiladi, aybdorlik hissi

4 – ayblovchi va/yoki qoralovchi mazmundagi verbal gallyutsinatsiyalar, va/yoki qo'rqituvchi mazmundagi ko'ruv gallyutsinatsiyalari

3. Suitsidal niyatlar.

0 – yo'q

1 – yashashning keragi yo'qdek his qilish

2 – o'lish xohishi yoki o'lishi mumkinligi haqidagi xayollar

3 – o'z joniga qasd qilish haqida so'zlash yoki imo-ishorasida bildirish

4 – suitsidal urinishlar

4. Erta uyqusizlik.

0 – qiynalмай uyquga ketish

1 – ba'zan uyqu kelmasligiga shikoyat qilish (30 daqiqadan ko'proq)

2 – har kecha uxlay olmayotganiga shikoyat qilish

5. O'rta uyqusizlik.

0 – yo'q

1 – tun mobaynida notinch uyquga shikoyat qilish

2 – butun tun mobaynida bir necha bor uyg'onib ketish, o'rnidan turish

6. Kechikkan uyqusizlik.

0 – yo'q

1 – erta uyg'onib ketish va so'ng yana uyquga ketish

2 – erta saharda butunlay uyg'onib ketish

7. Ishchanlik va faollik.

0 – qiyinchiliklar yo'qligi

1 – ishga qodir emaslik hissi, charchash va holsizlik hissi,

2 – ishga va boshqa faoliyatga qiziqishning yo'qolishiga shikoyat qilish yoki xulq-atvorida sezdirib turish, beqarorlik va apatiya (qo'shimcha tarzda ishga yoki faollikka tashqaridan undashga muhtoj)

3 – faollikni namoyon qiluvchi belgilarning yo'qligi yoki ish samaradorligining pasayishi

4 – kasallik sababli ishdan voz kechish

8. Karaxtlik.

(fikrlar karaxtligi va nutqning sekinlashuvi, fikrni bir joyga jamlay olmaslik, harakat faolligining pasayishi)

0 – nutq va fikrlash saqlangan

1 – suhbat chog'ida engil karaxtlik

2 – suhbat chog'ida sezilarli karaxtlik

3 – so'rov-suhbat chog'ida kuchli qiyinchiliklar

4 – stupor

9. Xavotirli qo'zg'alishlar.

0– yo'q

1– notinchlik

2– qo'li bilan tartibsiz harakatlar qilishi, sochini yulish

3– qimirlayverish, bir joyda o'tira olmaslik

4– qo'li bilan chertaverish, tirnog'ini tishlayverish, sochini yulish, labini tishlash

10. Ruhiy xavotir.

0– yo'q

1– subʼektiv taranglik va jahldorlik

2– arzimagan sababdan bezovtalanish

3– so'zida va yuzida aks etgan xavotir

4– qo'rquvning yuzida aks etib turishi

11. Somatik xavotir.

(xavotirning fiziologik ko'rinishlari - **gastrointestinal** - og'iz qurishi, meteorizm, dispepsiya, diareya, spazmlar, kekirish, **yurak-qon tomir** - yurak urishi, bosh og'riqlar, **nafas olish** - giperventilyatsiya, nafas etishmovchiligi bilan siyishning tezlashuvi, terlash)

0– yo'q

1– sust

2 – o'rtacha

3– kuchli

4 – o'ta kuchli

12. Oshqozon-ichak sistemasi belgilari.

0 – yo'q

1– ishtahaning yo'qolishi, biroq ovqatni eyishga ortiqcha zo'rlamaslik, qorinda og'irlik hissi

2 – kuchli undashlar hisobiga ovqatlanishga rozi bo'lish, ichni suruvchi dorilarga yoki gastrointestinal simptomlarni bartaraf qilishga ehtiyoj sezish

13. Umumiy somatik simptomlar.

0 – yo'q

1 – oyoqlarda og'irlik, bel va bosh og'rig'i, mushaklarda og'riq, quvvat yo'qligi yoki holdan toyish hissi

2 – har qanday kuchli ifodalangan simptomlar

14. Genital simptomlar.

(libidoning yo'qolishi, hayz buzilishi)

0 – yo'q

1– sust ifodalangan

2 – kuchli ifodalangan

15. Ipoxondriya.

0 – yo'q

1 – o'z dunyosiga g'arq bo'lish

2 – sog'lig'idan haddan tashqari aziyat chekish

3 – shikoyatlar ko'pligi, yordam haqida iltimoslar

4 – ipoxondrik alahsirashlar

16. Tana vaznining kamayishi.

(A yoki B baholanadi)

A. Anamnez bo'yicha.

0 – yo'q

1 – ushbu kasallik sababli tana vazni kamaygani taxmini

2 – tana vaznining yaqqol kamayishi (so'ziga qaraganda)

3 – baholash qiyin

B. Agar tana vaznida o'zgarish har haftada kuzatilsa.

0 – haftasiga 0,5 kg dan kam

1 – haftasiga 0,5 kg dan ko'p

2 – haftasiga 1 kg dan ko'p

3 – baholash qiyin

17. Tanqidiy munosabat.

0 – betobligini angelaydi

1 – betobligini anglash, biroq uning sababi yomon ovqatlaniganidan, charchaganidan, ob-havodan va h.k. dan deb bilish

2 – betobligini butunlay anglamaslik

18. Kundalik o'zgarishlar (simptomlarning kun mobaynida kuchayishi).

(B punkt baholanishi uchun A punktda buzilishlar aniqlanishi kerak)

A. Simptomlar kuchayishi

0 – kuchayish yo'q

1 – ertalab

2 – kechqurun

B. Kuchayish darajasi.

0 – yo'q

1 – sust

2 – kuchli

19. Depersonalizatsiya va derealizatsiya.

(o'zining va atrofdagilarning o'zgarganligi)

0 – yo'q

1 – sust

2 – o'rtacha

3 – kuchli

4 – o'ta kuchli

20. Paranoidal simptomlar.

0 – yo'q

1 – gumonsirash

2 – munosabatlar g'oyasi

3 – ta'qib qilinish fikrlari

21. Obsessiv va kompulsiv simptomlar.

0 – yo'q

1 – engil

2 – og'ir

Gamilton shkalasi blanki
(depressiyaning baholash uchun)

Shkala punktlari	KO'RSATKICHLAR (to'g'ri javob belgilab chiqiladi)				
1. Depressiv kayfiyat	0	1	2	3	4
2. Aybdorlik hissi	0	1	2	3	4
3. Suitsidal niyatlar	0	1	2	3	4
4. Erta uyqusizlik	0	1	2		
5. O'rta uyqusizlik	0	1	2		
6. Kechikkan uyqusizlik	0	1	2		
7. Ishchanlik va faollik	0	1	2	3	4
8. Karaxtlik	0	1	2	3	4
9. Ajitatsiya	0	1	2	3	4
10. Ruhiy xavotir	0	1	2	3	4
11. Somatik xavotir	0	1	2	3	4
12. Oshqozon-ichak sistemasi belgilari	0	1	2		
13. Umumiy somatik simptomlar	0	1	2		
14. Genital simptomlar	0	1	2		
15. Ipoxondriya	0	1	2	3	4
16. Tana vaznining kamayishi A	0	1	2	3	
16. Tana vaznining kamayishi B	0	1	2	3	
17. Tanqidiy munosabat	0	1	2		
18. Kundalik ikkilanishlar A	0	1	2		
18. Kundalik ikkilanishlar B	0	1	2		
19. Depersonalizatsiya va derealizatsiya	0	1	2	3	4
20. Paranoidal simptomlar	0	1	2	3	
21. Obsessiv va kompuls simptomlar	0	1	2		

Ballar yig'indisi: shkalada eng past ball 0 bo'lsa, eng yuqorisi 52 ball hisoblanadi.

Depressiya darajasi qo'yidagicha baholanadi:

0-6 ball – depressiya yo'q;

7-15 ball – engil depressiya;

Ballar yig'indisi 16 va undan oshgan sayin depressiya darajasi og'ir hisoblanib borilaveradi. Masalan, 52 ball to'plansa – depressiyaning eng og'ir darajasi aniqlangan hisoblanadi. Savolnomani to'ldirishga ketgan vaqt 30 minutdan oshmasligi kerak.

Sana "____" ____y. qatnashish %_____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

Gamilton shkalasi
(xavotirni baholash uchun)

Bemor _____; **yoshi** ____; **jinsi** ____;

Xavotir darajasini aniqlash uchun qo'llaniladigan Spilberger-Xanin shkalasidan farqli o'laroq, Gamilton shkalasi *mutaxassis tomonidan* to'ldiriladi va buning uchun bemorni so'nggi haftada bezovta qilayotgan subʼektiv simptomlardan foydalaniladi. SHkaladagi savollar ham ruhiy, ham somatik buzilishlar darajasini aniqlashga moslab tuzilgan.

1. Xavotirli kayfiyat (tashvishlanish, yomonlikni kutish, xavotirlanish, jahldorlik).

2. Keskinlik, taranglik (keskinlikni, taranglikni his qilish, seskanish, darrov yig'lash, titroq bo'sh, bezovtalanish hissi, bo'shasha olmaslik).

3. Qo'rquv (qorong'ilikdan, begonalardan, yolg'izlikdan, hayvonlardan, olomondan, transportdan).

4. Insomniya (uyqu kelishning qiyinligi, uzuq-yuluq uyqu, uyqudan charchab turish, yomon tushlar ko'rish).

5. Intellektual buzilishlar (fikrni bir joyga jamlay olmaslik, xotira buzilishi).

6. Depressiv kayfiyat (odatiy qiziqishlarning yo'qolishi, o'zi yoqtirgan faoliyatdan qoniqmaslik, tushkun kayfiyat, erta uyg'onish, kundalik kayfiyatning o'zgarib turishi).

7. Somatik motor simptomlar (og'riqlar, titrash, taranglik, klonik titrashlar, tishini g'ichirlatish, ovozning titrab chiqishi, mushaklar tonusining oshuvi).

8. Somatik sensor simptomlar (quloqda shovqin, ko'rishning xiralashuvi, qizib ketish yoki sovuq qotish, holsizlikni his qilish, sanchuvchi og'riqlar sezish).

9. Iorak-qon tomir simptomlari (taxikardiya, yurak urishi, ko'krak qafasida og'riq, tomir urishlarini sezib turish, tez-tez xo'rsinish).

10. Respirator simptomlar (ko'krak qafasi bosilgandek va siqilgandek bo'lish, bo'g'ilish, tez-tez xo'rsinish).

11. Gastrointestinal simptomlar (yutishning qiyinlashuvi, meteorizm, qorinda og'riq, jig'ildon qaynash, oshqozonda to'qlik hissi, ko'ngil aynish, qusish, qorinda g'o'ldirash, diareya, qabziyat, tana vaznining kamayishi).

12. Siydik ajratish sistemasi va jinsiy a'zodagi buzilishlar (siyishning tezlashuvi, siyishga kuchli istakning paydo bo'lishi, amenoreya, menorragiya, frigidlik, vaqtli eyakulyatsiya, libidoning so'nishi, impotentsiya).

13. Vegetativ simptomlar (og'iz qurishi, terining qizarib yoki oqarib ketishi, terga botish, zo'riqish hissi bilan keluvchi bosh og'riqlar).

14. Ko'rik paytidagi xulq-atvori (kursida tinch o'tirmaslik, bezovta mimika va bezovtalanib yurish, tremor, yuzida taranglik va xo'mrayish alomatlari, xo'rsinaverish yoki nafas olishning tezlashuvi, tufugini yutaverish).

Demak, shkala 14 punktdan iborat bo'lib, javob variantlari simptomlarning ifodalanish darajasiga qarab 0 dan 4 ballgacha qilib belgilangan:

0 – yo'q.

1 – engil darajada.

2 – o'rta darajada.

3 – og'ir darajada.

4 – juda og'ir darajada.

Bemor ahvolini dinamikada ko'rish zarurati tug'ilsa, qayta tekshiruvlar avvalgi savolnoma ma'lumotlaridan foydalanmagan holda o'tkaziladi. Agar davolash muolajalaridan so'ng xavotir darajasi 50 foizdan ortiq kamaysa, natija ijobiy deb hisoblanadi. Savolnomani to'ldirishga ketgan vaqt 30 minutdan oshmasligi kerak.

Gamilton shkalasi blanki

Shkala punktlari	KO'RSATKICHLAR				
	(to'g'ri javob belgilab chiqiladi)				
1. Xavotirli kayfiyat	0	1	2	3	4
2. Keskinlik, taranglik	0	1	2	3	4
3. Qo'rquv	0	1	2	3	4
4. Insomniya	0	1	2	3	4
5. Intellektual buzilishlar	0	1	2	3	4
6. Depressiv kayfiyat	0	1	2	3	4
7. Somatik motor simptomlar	0	1	2	3	4
8. Somatik sensor simptomlar	0	1	2	3	4
9. Yurak-qon tomir simptomlari	0	1	2	3	4
10. Respirator simptomlar	0	1	2	3	4
11. Gastrointestinal simptomlar	0	1	2	3	4
12. Siydik ajratish sistemasi va jinsiy a'zolar simptomlari	0	1	2	3	4
13. Vegetativ simptomlar	0	1	2	3	4
14. Ko'rik paytida xulq-atvori	0	1	2	3	4

Xavotir darajasi quyidagicha baholanadi:

0-7 ball – xavotir yo'q;

8-19 ball – engil xavotir;

20 balldan yuqori – kuchli xavotir. Eng yuqorisi – 56 ball.

Sana "____" ____y. qatnashish % _____

Magistr _____ (imzo)

Supervizor _____ (imzo)

Xavotirni baholash uchun Spilberger-Xanin shkalasi

Ismi _____

Tekshiruv sanasi _____

Ko'rsatma: «Quyida keltirilgan har bir jumlaning diqqat bilan o'qing va aynan hozirgi paytda o'zingizni qanday his qilayotgan bo'lsangiz shunga mos javoblar to'g'risiga “+” belgisini qo'ying. Savollar ustida uzoq o'ylanmang va fikringizga kelgan birinchi javobni belgilang, chunki to'g'ri yoki noto'g'ri javoblar yo'q».

Blankning old tomoni

<i>№</i>	<i>Savollar, vaziyatlar</i>	<i>Also unday emas</i>	<i>Balki shunday dir</i>	<i>To'g'ri</i>	<i>Juda to'g'ri</i>
1	Men tinchman	1	2	3	4
2	Menga hech narsa xavf solmaydi	1	2	3	4
3	Mening asablarim tarang	1	2	3	4
4	Men afsus chekayapman	1	2	3	4
5	Men o'zimni ozod his etayapman	1	2	3	4
6	Men xafaman	1	2	3	4
7	Meni roy berishi mumkin bo'lgan muvaffaqiyatsizliklar qiynaydi	1	2	3	4
8	Men o'zimni dam olganday his qilayapman	1	2	3	4
9	Men xavotirdaman	1	2	3	4
10	Men ichki qoniqmaslikni his qilayapman	1	2	3	4
11	Men o'zinga ishonaman	1	2	3	4
12	Men asabiylashayapman	1	2	3	4
13	O'zimni qo'yishga joy topa olmayapman	1	2	3	4
14	Men o'ta tarang holatdaman	1	2	3	4
15	Men tanglikni his qilmayapman	1	2	3	4
16	Men mamnunman	1	2	3	4
17	Men tashvishdaman	1	2	3	4
18	Mening asablarim juda qo'zg'algan va o'zimni nazorat qila olmayapman	1	2	3	4
19	Men hursandman, shodman	1	2	3	4
20	Mening ko'nglim hush	1	2	3	4

Ma'lumotlarni tahlil qilish va hisoblash:

Belgilangan 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17, 18 raqamlar yig'indisi – (**Σ1**) hisoblanadi, so'ng qolgan 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19, 20 raqamlar yig'indisi – (**Σ2**) hisoblanadi.

Quyidagi formula

$$RX = \Sigma 1 - \Sigma 2 + 35$$

bo'yicha **reaktiv xavotir** (RX) darajasi aniqlanadi.

Reaktiv xavotir darajalari:

Engil xavotir – 30 ballgacha;

O'rta darajadagi xavotir – 31-45 ball;

Kuchli xavotir – 46 va undan yuqori ball.

№		Deyarli hech qachon	Ba'zan	Tez- tez	Deyarli har doim
21.	Men qoniqish his qilaman				
22.	Men odatda tez charchayman				
23.	Men tez yig'lab yuborishim mumkin				
24.	Men ham boshqalarga o'xshab baxtli bo'lishni xohlardim				
25.	Darrov bir qarorga ke la olmaganim uchun ham ba'zan yutqazib qo'yaman				
26.	Odatda, men o'zimni tetik his qilaman				
27.	Men tinchman, o'zimni bosib olganman, vazminman				
28.	Kutilayotgan qiyinchiliklar odatda, meni xavotirga soladi				
29.	Men arzimagan narsalar ga ham juda siqilaveraman				
30.	Men juda baxtiyorman				
31.	Men hamma narsani yuragimga yaqin olaveraman				
32.	Menda o'zimga ishonch yetishmaydi				
33.	Odatda, men o'zimni xavfsizlikdaman , deb bilaman				
34.	Men o'ta og'ir vaziyatlardan va qiyinchiliklardan chetroq yurishga harakat qilaman				
35.	Men o'zimni ma'yus sezib turaman				
36.	Mening ko'nglim to'q				
37.	Arzimagan narsalar mening fikrimni qochiradi va hayajonga soladi				
38.	Men xafa bo'lsam uzoq vaqt o'zimga kela olmay va unuta olmay yuraman				
39.	Men vazmin odamman				
40.	Ishlarim va rejalarim haqida o'ylasam, meni kuchli xavotir egallab oladi				

Xuddi shunday tarzda shaxsiy xavotir darajasi aniqlanadi.

SHX = $\Sigma 1 - \Sigma 2 + 35$ formula bo'yicha **shaxsiy xavotir** (SHX) darajasi aniqlanadi.

Bu erda $\Sigma 1$ – 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 40 raqamlar bo'yicha javoblar yig'indisi. $\Sigma 2$ – 21, 26, 27, 30, 33, 36, 39 raqamlar bo'yicha qolgan javoblar yig'indisi.

Shaxsiy xavotir darajalari:

Engil xavotir – 30 ballgacha;

O'rta darajadagi xavotir – 31-45 ball;

Kuchli xavotir – 46 va undan yuqori ball.

Sana "____" _____y. qatnashish %_____

Magistr_____ (imzo)

Supervizor_____ (imzo)

MUNDARIJA

1	ABBREVIATURA	- 3
2	KIRISH	- 4
3	O'QUV JARAYONINI TASHKIL QILISH	- 10
4	TEMATIK BLOKLAR MAVZULARI	- 12
5	SEMINAR MASHG'ULOTLAR	- 13
6	MAGISTRLIK AMALIYOTI	- 31
7	O'ZLASHTIRISH NAZORATI	- 34
8	ADABIYOTLAR	- 40
9	ILOVA	- 41